

843.

Na osnovu člana 136 stav 7, člana 151 stav 2, člana 152 stav 4, člana 153 stav 7, člana 154 stav 5 i član 155 stav 4 Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima („Službeni list CG”, broj 33/12), Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, uz saglasnost Ministarstva unutrašnjih poslova, donijelo je

P R A V I L N I K O SAOBRAĆAJNOJ SIGNALIZACIJI Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se oblik, sadržaj, veličina, uslovi i način postavljanja saobraćajnih znakova, semafora, svjetlosnih oznaka na putu, oznaka na kolovozu i trotoaru (u daljem tekstu: saobraćajna signalizacija), izgled, tehničke karakteristike, vrsta i način postavljanja i mjesta na kojima se moraju postaviti branici ili polubranici i uređaji za davanje svjetlosnih i zvučnih znakova, kao i način njihove upotrebe, način postavljanja i upotrebe, vrste, izgled i tehničke karakteristike privremene saobraćajne signalizacije.

Član 2

Izrazi upotrebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

1) **snijegobrani** su sredstva za zaštitu puta od snježnih nanosa, u vidu ograde od letvi i poluoblica, table na drvenom kolju, žičane mreže ili mreže od vještačkih materijala;

2) **značke za obilježavanje puta** su štapovi obojeni naizmjenično poljima crvene i žute boje pomoću kojih se vozači vozila za čišćenje snijega obavještavaju o debljini sloja snijega i položaju prepreka (objekti i oprema puta);

3) **branici i polubranici** su uređaji koji se sastoje od mehanizma za pokretanje i barijera sa svjetlosnim znakovima i oznakama, a koji služe za zatvaranje saobraćaja čitavom širinom puta, odnosno do polovine širine puta na prelazu preko željezničke pruge u nivou;

4) **svjetleći stubić** je stub sa unutrašnjim osvjetljenjem, sa naizmjeničnim crnim i žutim poljima koji se postavlja na vrh razdjelnog ili saobraćajnog fizičkog ostrva radi obilježavanja vrha ostrva;

5) **tabla za obilježavanje vrha ostrva** je tabla od reflektujućeg materijala sa naizmjeničnim poljima crne i žute boje koja se postavlja na vrh razdjelnog ili saobraćajnog fizičkog ostrva radi obilježavanja vrha ostrva;

6) **materijali za izradu lica saobraćajnog znaka (folije)** su plastični materijali sa ugrađenim elementima za retrorefleksiju, lijepkom za lijepljenje na podlogu i zaštitnim površinskim slojem za zaštitu od spoljašnjih uticaja;

7) **klasa materijala** je razvrstavanje materijala za izradu lica znaka prema koeficijentu refleksije i definisani su crnogorskim standardom (MEST);

8) **trajnost materijala** izražava minimalno vremensko trajanje materijala, odnosno minimalnu vrijednost refleksije koju materijal mora da ima;

9) **bojila** su materijali u tečnom ili žitkom stanju koji se sastoje od pigmenta, vezivnih sredstava, punila i razređivača i svetloodbojnih perli;

10) **plastični materijali** su materijali u tečnom i žitkom stanju na bazi plastike i na površinu kolovoza nanose se posebnim postupkom;

11) **aplikativni materijali u trakama** su specijalno konstruisani višeslojni materijali na bazi gume odnosno plastike, različitih debljina i teksture;

12) **ograda** je konstrukcija čija je svrha da spriječi skretanje vozila sa kolovoza, odnosno da prihvati i zaustavi vozila skrenuta sa kolovoza, kao i da spriječi pješake i životinje da stupaju na kolovoz, odnosno da prelaze kolovoz;

13) **štitnik** je konstruktivni elemenat ograde, određene dužine, izrađen od materijala koji posjeduje odgovarajuće mehaničke karakteristike da u slučaju udara vozila njena kruta konstrukcija (betonska zaštitna oграда) ili deformacija (čelična i drvena zaštitna oграда) ublaže posljedice udara;

14) **odstoynik** je konstruktivni elemenat ograde čija je namijena da poveže štitnik sa stubom ili konzolom;

15) **svjetloodbojni elemenat** je elemenat ograde prikačen na štitnik koji služi za vizuelno označavanje položaja (visine) ograde, odnosno on se koristi kao smjerokaz jer se na dionici puta na kojoj postoji zaštitna oграда ne postavljaju klasični – stubni smjerokazi;

16) **zapreka** je elemenat opreme koji se koristi za ograđivanje gradilišta i privremenih prepreka sa bočne strane;

17) **saobraćajna kupa** je elemenat konusnog oblika izrađen od gume ili plastičnog materijala sa naizmjeničnim poljima bijele i crvene boje kojima se upozoravaju vozači na prepreke ili gradilište na putu;

18) **zaprečna traka** je traka od plastične folije obojene naizmjenično bijelom i crvenom bojom kojima se označava ivica gradilišta ili prostora sa privremenim preprekama;

19) **zaprečno uže** je uže sa naizmjenično nanizanim pločama ili zastavicama bijele i crvene boje kojima se označava ivica gradilišta ili prostora sa privremenim preprekama;

20) **montažni ivičnjak** je ivičnjak urađen od gume ili plastičnih materijala koji služe za vođenje saobraćaja u zoni radova na putu;

21) **razdvajajuće ograde** su plastični elementi bijele i crvene boje kojima se formira oграда za razdvajanje saobraćajnih tokova;

22) **sklopiva oграда** je oграда od elemenata sa poljima bijele i crvene boje kojima se ograđuje gradilište;

23) **rastegljiva oграда** je oграда formirana od elemenata sa bijelim i crvenim poljima koje se, prema potrebi, razvlače i kojima se ograđuje gradilište;

24) **signalna tabla za označavanje radova na putu** je tabla sa treptaćima i saobraćajnim znakovima koja se montira na zadnji dio radnog vozila i služi kao upozorenje vozačima za radove na putu.

Saobraćajna signalizacija Član 3

Saobraćajna signalizacija u smislu ovog pravilnika, obuhvata:

- 1) saobraćajne znakove;
- 2) oznake na kolovozu i trotoaru;
- 3) uređaje za davanje svjetlosnih i zvučnih znakova (u daljem tekstu: semafori);
- 4) svjetlosne oznake na putu;
- 5) branike ili polubranike na prelazu puta preko željezničke pruge;
- 6) privremenu saobraćajnu signalizaciju, i
- 7) druge oznake na putu.

Saobraćajni znakovi Član 4

Saobraćajni znakovi su znakovi opasnosti, znakovi izričitih naredbi i znakovi obavještenja.

Uz saobraćajni znak može se postavljati dopunska tabla koja je sastavni dio saobraćajnog znaka i koja bliže određuje njegovo značenje.

Saobraćajni znakovi na istom nosaču Član 5

Saobraćajni znakovi koji se postavljaju na isti nosač, treba da budu jednoobrazni, bez obzira da li su reflektujući ili osvjetljeni sopstvenim izvorom svijetlosti.

Postavljanje saobraćajnih znakova Član 6

Saobraćajni znakovi se postavljaju sa desne strane puta pored kolovoza, u smjeru kretanja vozila.

Ako na mjestu na kome se postavlja saobraćajni znak, zbog gustine saobraćaja, odnosno iz drugih razloga, prijeti opasnost da učesnici u saobraćaju neće pravovremeno uočiti znak, saobraćajni znak se postavlja i na suprotnoj, lijevoj strani puta, odnosno kolovoznoj traci kada su kolovozne trake fizički odvojene, ili iznad kolovozne trake.

Izuzetno, ako sa desne strane puta pored kolovoza, u smjeru kretanja vozila nije moguće postaviti saobraćajni znak, znak se može postaviti na konzolni nosač na objektu sa desne strane puta ili iznad kolovozne trake i ima isto značenje kao u stavu 1 ovog člana.

Prilikom obilježavanja prepreka na putu i mjesta na kome se izvode radovi na putu saobraćajni znakovi se mogu postaviti na branike i zapreke.

Saobraćajni znakovi se postavljaju tako da ne ometaju kretanje učesnika u saobraćaju.

Radi povećanja uočljivosti saobraćajni znakovi mogu biti izrađeni:

- 1) na žutoj podlozi u zoni radova na putu; i
- 2) na žuto-zelenoj podlozi za znakove na mjestima gde je potrebno da se istakne značaj informacije na znaku, ili ako je uočljivost takvih znakova umanjena okruženjem.

Nazivi mjesta na saobraćajnim znakovima Član 7

Nazivi mjesta na saobraćajnim znakovima na državnim putevima ispisuju se latiničkim pismom.

Na teritorijama lokalne samouprave u kojima pripadnici manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica čine većinu ili značajan dio stanovništva, prema rezultatima poslednjeg popisa, nazivi mjesta ispisuju se i na jeziku i pismu manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, a ispod latiničnog natpisa mjesta iz stava 1 ovog člana.

Na saobraćajni znak može se upisati određeno mjesto u drugoj državi na engleskom jeziku i nacionalna oznaka te države.

Standardi Član 8

Saobraćajna signalizacija i ostala oprema, treba da bude u skladu sa crnogorskim standardima (MEST).

U slučaju da za saobračajnu signalizaciju ne postoji odgovarajući crnogorski standard, primjenjuje se evropski standardi (EN).

Poruke na znakovima Član 9

Učesnicima u saobraćaju poruke mogu biti prenete putem znakova koji u cijelini ili djelimično mogu da mijenjaju sadržaj.

Znakovi sa izmijenljivim sadržajem poruka mogu biti sa svijetlećim elementima.

Izrada saobraćajnih znakova Član 10

Saobraćajni znakovi treba da imaju ivicu za individualizaciju znaka u odnosu na okruženje u boji osnove znaka, osim saobraćajnih znakova opšivenih aluminijumskom trakom.

Saobraćajni znakovi se izrađuju od materijala sa reflektujućim svojstvima.

U slučaju da je saobraćajni znak izrađen sa sopstvenim izvorom svijetlosti, lice znaka se izrađuje na transparentnoj podlozi.

Poedina znaka i elementi za pričvršćenje znaka treba da budu sive boje i bez sjaja da bi se spriječilo eventualno zaslijepljivanje vozača.

Znakovi opasnosti Član 11

Znakovi opasnosti služe da se učesnici u saobraćaju upozore na opasnost koja im prijeti na određenom mjestu, odnosno dijelu puta i da se obavijeste o prirodi te opasnosti.

Znakovi opasnosti su:

1) znak „krivina nalijevo“ (I-1), znak „krivina nadesno“ (I-1.1), koji označava približavanje opasnoj krivini na lijevo, odnosno na desno zbog fizičkih karakteristika ili nedovoljne preglednosti i obavezno se postavljaju na krivinama koje se projektuju sa minimalnim poluprečnicima za taj put.

I-1

I-1.1

2) znak „dvostruka krivina ili više uzastopnih krivina od kojih je prva nalijevo“ (I-2), znak „dvostruka krivina ili više uzastopnih krivina od kojih je prva nadesno“ (I-2.1), znak „opasna krivina“ (I-2.2) označava približavanje više krivina ili uzastopnim krivinama koje su opasne po svojim fizičkim karakteristikama ili zbog nedostatka preglednosti;

I-2

I-2.1

I-2.2

3) znak „opasan uspon“ (I-3) i znak „opasna nizbrdica“ (I-4), koji označavaju približavanje opasnom usponu, odnosno opasnoj nizbrdici, ako razlika u visini predstavlja neku opasnost koja proističe iz tih uslova i za simbol ima uspon ili nagib, prema situaciji na terenu, a veličina uspona odnosno nagiba ispisuje se unutar znaka;

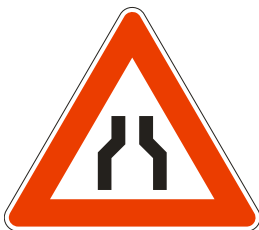

I-3

I-4

4) znak „suženje puta“ (I-5), znak „suženje puta s desne strane“ (I-5.1), i znak „suženje puta s lijeve strane“ (I-5.2), koji označavaju približavanje suženju kolovoza koje može da predstavlja izvjesnu opasnost;

I-5

I-5.1

I-5.2

5) znak „pokretni most“ (I-6), koji označava blizinu mjesta na kome se na putu nalazi pokretni most;

I-6

- 6) znak „blizina obale“ (I-7), koji označava blizinu mjesta na kome put nailazi na obalu;

I-7

- 7) znak „neravan kolovoz“ koji označava blizinu dijela puta na kome je kolovoz neravan zbog postojanja opasnih izbočina i ulegnuća (I-8), zbog ulegnuća (I-9) ili zbog blizine opasnog prevoja puta ili veće izbočine na kolovozu (I-10);

I-8

I-9

I-10

- 8) znak „klizav kolovoz“ (I-11), koji označava blizinu dijela puta na kome kolovoz pod određenim atmosferskim uslovima ili sličnim okolnostima ima klizavu površinu;

I-11

- 9) znak „kamenje pršti“ (I-12), koji označava blizinu dijela puta na kome se nalazi nevaljani tucanik ili koji je posut sitnim kamenjem na tvrdj podlozi i na kome za druge učesnike u saobraćaju postoji opasnost od prskanja kamena;

I-12

- 10) znak „odronjavanje kamenja“ sa desne strane puta (I-13), znak „odronjavanje kamenja“ sa lijeve strane puta (I-13.1), koji označavaju blizinu dijela puta na kome postoji opasnost od kamenja koje pada ili od kamenja koje se nalazi na putu;

I-13

I-13.1

- 11) znak „obilježeni pješački prelaz“ (I-14), koji označava blizinu mjesta na putu na kome se nalazi obilježeni pješački prelaz;

I-14

- 12) znak „djeca na putu” (I-15), koji označavaju blizinu dijela puta na kome se djeca češće i u većem broju kreću (blizina škole, obdaništa, igrališta i sl.);

I-15

- 13) znak „biciklisti na putu” (I-16), koji označava blizinu mjesta na kome se biciklisti često priključuju na put ili ga prelaze;

I-16

- 14) znak „životinje na putu” (I-17), koji označava blizinu dijela puta na kome domaće životinje pod nadzorom prelaze preko puta ili se kreću duž puta;

I-17

- 15) znak „divljač na putu” (I-18), koji označava blizinu dijela puta opasnog zbog prelaska divljači preko puta;

I-18

- 16) znak „radovi na putu” (I-19), koji označava mjesto na kome se izvode radovi na putu;

I-19

- 17) znakovi „nailaženje na semafore” (I-20 i I-20.1), koji označavaju blizinu raskrsnice ili obilježene pješačkog prelaza na kome je saobraćaj regulisan pomoću uređaja za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova;

I-20

I-20.1

- 18) znak „blizina avionske piste” (I-21), koji označava dio puta preko koga avioni prelijeću u niskom letu prilikom slijetanja odnosno polijetanja;

I-21

- 19) znak „bočni vjetar” sa lijeve strane (I-22), znak „bočni vjetar” sa desne strane (I-22.1), koji označavaju blizinu dijela puta na kome često duva jak bočni vjetar;

I-22

I-22.1

- 20) znak „saobraćaj u oba smjera” (I-23), koji označava blizinu mjesta na kome se prelazi sa dijela puta na kome se saobraćaj odvija samo u jednom smjeru na dio tog puta na kome se privremeno ili stalno saobraćaj odvija u oba smjera;

I-23

- 21) znak „tunel” (I-24), koji označava blizinu tunela na putu;

I-24

- 22) znak „opasnost na putu” (I-25), koji označava blizinu dijela puta ili mjesta na putu na kome učesnicima u saobraćaju prijete opasnost za koju ovim pravilnikom nije predviđen poseban znak opasnosti;

I-25

- 23) znak „ukrštanje puteva iste važnosti” (I-26), koji označava blizinu ukrštanja puteva od kojih nijedan put nije put sa prvenstvom prolaza;

I-26

- 24) znak „ukrštanje sa sporednim putem pod pravim uglom” (I-27), znak „spajanje sa sporednim putem pod pravim uglom s lijeve strane” (I-28), znak „spajanje sa sporednim putem pod pravim uglom s desne strane” (I-28.1), znak „spajanje sa sporednim putem pod oštrim uglom s lijeve strane” (I-29) i znak „spajanje sa sporednim putem pod oštrim uglom s desne strane” (I-29.1), koji označavaju blizinu raskrsnice na kojoj se put sa prvenstvom prolaza ukršta odnosno spaja sa sporednim putem, na navedenim znakovima simboli mogu i drugačije da izgledaju, što zavisi od konkretne situacije na putu;

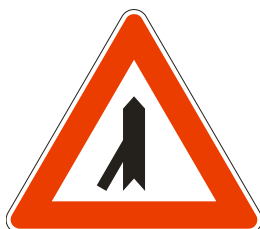
I-27

I-28

I-28.1

I-29

I-29.1

- 25) znak „raskrsnica sa kružnim tokom saobraćaja” (I-30), koji označava blizinu raskrsnice na kojoj se saobraćaj odvija u kružnom toku;

I-30

- 26) znak „tramvajska pruga” (I-31), koji označava blizinu mjesta na kome put prelazi preko tramvajske pruge u nivou;

I-31

- 27) znak „prelaz puta preko željezničke pruge sa branicima ili polubranicima” (I-32), koji označava blizinu prelaza puta preko željezničke pruge u nivou, koji je obezbjeđen branicima ili polubranicima;

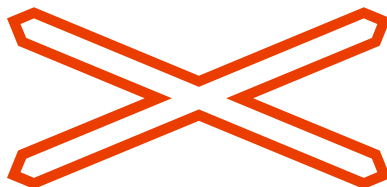
I-32

- 28) znak „prelaz puta preko željezničke pruge bez branika ili polubranika” (I-33), koji označava blizinu prelaza puta preko željezničke pruge u nivou, koji nije obezbjeđen branicima ili polubranicima;

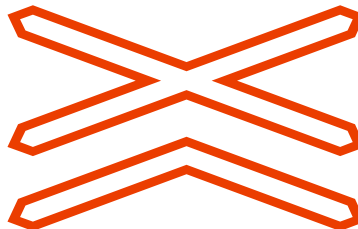

I-33

- 29) znak „Andrejin krst” (I-34), koji označava mjesto na kome put prelazi preko željezničke pruge u nivou bez branika ili polubranika sa jednim kolosjekom odnosno (I-34.1) sa dva ili više kolosjeka;

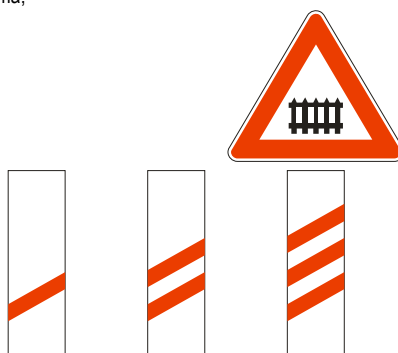

I-34

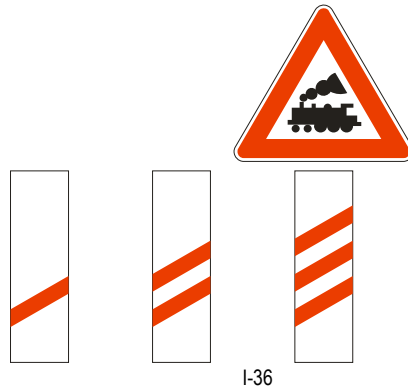
I-34.1

- 30) znak „približavanje prelazu puta preko željezničke pruge sa branicima ili polubranicima” (I-35), koji označava udaljenost do prelaza puta preko željezničke pruge u nivou, koji je obezbjeđen branicima ili polubranicima;

I-35

- 31) znak „približavanje prelazu puta preko željezničke pruge bez branika ili polubranika” (I-36), koji označava udaljenost do prelaza puta preko željezničke pruge u nivou, koji nije obezbjeđen branicima ili polubranicima;

I-36

- 32) znak „neučvršćena bankina“ (I-37), koji označava blizinu dijela puta na kome je uz kolovoz neučvršćena bankina;

I-37

- 33) znak „kolona zaustavljenih vozila“ (I-38), koji označava blizinu dijela puta na kome postoji opasnost zbog zagušenja saobraćaja;

I-38

- 34) znak „opasnost od poledice“ (I-39) koji označava blizinu dijela puta odnosno mjesta na kome postoji opasnost od klizavog kolovoza zbog nastanka poledice ili snijega;

I-39

- 35) znak „prevrtanje ili iskliznuće vozila“ (I-40) koji označava blizinu dijela puta odnosno mjesta na kome postoji povećana opasnost od prevrtanja ili iskliznuća vozila;

I-40

- 36) znak „pješači na putu“ (I-41) koji označava blizinu dijela puta odnosno mjesta na kome se kreću pješači;

I-41

37) znak „opasnost od požara“ (I-42) koji označava područje u kojem postoji povećana opasnost od nastajanja požara;

I-42

38) znak "magla na putu" (I-43) koji označava blizinu dijela puta odnosno mjesta na kome postoji povećana opasnost od nastajanja magle;

I-43

Simboli na znakovima opasnosti I-14 (označeni pješački prelaz), I-15 (djeca na putu), I-16 (biciklisti na putu), I-17 (životinje na putu), I-18 (divljač na putu) i I-21 (blizina avionske piste) mogu biti okrenuti i na drugu stranu.

Oblik znakova opasnosti

Član 12

Znakovi opasnosti imaju oblik jednakostraničnog trougla čija se jedna strana nalazi u horizontalnom položaju sa suprotnim vrhom okrenutim naviše. Izuzetno od stava 1 ovog člana:

- 1) znakovi I-34 i I-34.1 (Andrejin krst) imaju oblik jednog odnosno dva ukrštena kraka;
- 2) znakovi I-35 (približavanje prelazu puta preko željezničke pruge sa branicima ili polubranicama) i I-36 (približavanje prelazu puta preko željezničke pruge bez branika ili polubranika), su pravougaonog oblika čiju osnovu čini kraća strana.

Boje osnove znakova opasnosti

Član 13

Osnova znakova opasnosti je bijele boje, okvir trougla je crvene boje, a simboli na znakovima opasnosti su crne boje.

Izuzetno od stava 1 ovog člana:

- 1) znak „radovi na putu“ I-19 ima žutu osnovu;
- 2) simboli znakova I-20 i I-20.1 (nailaženje na svijetlosne saobraćajne znakove sa trobojnim svijetlima), imaju po vertikalnoj osi crveno svijetlo gore, žuto u sredini, zeleno dolje, a po horizontalnoj osi crveno svijetlo lijevo, žuto u sredini i zeleno desno;
- 3) na simbolima vozila na znaku „kolona zaustavljenih vozila“ I-38 iscrtana su svijetla crvene boje;
- 4) simbol zapaljene šibice na znaku I-43 (opasnost od požara) je žute boje, a simbol vatre crvene boje;
- 5) osnova znakova koji se odnose na privremenu signalizaciju, koji se koriste prilikom izvođenja radova na putu, je žute boje.

Dimenzije znakova opasnosti

Član 14

Dužina strane jednakostraničnog trougla znaka opasnosti iznosi:

- 1) na državnim putevima (autoput, magistralni i regionalni put) čija je širina kolovoza 6,50 m i više - 120 cm;
- 2) na državnim putevima čija je širina kolovoza manja od 6,50 m, magistralnim i regionalnim putevima koji prolaze kroz naselje, lokalnim putevima i glavnim gradskim saobraćajnicama - 90 cm;
- 3) na ostalim opštinskim i nekategorisanim putevima i biciklističkim stazama - 60 cm;
- 4) ako se upotrebljavaju kao umetnički znakovi - 40 cm.

Na putevima iz stava 1 tačka 2) ovog člana mogu se, po potrebi postavljati i znakovi opasnosti čija strana trougla iznosi 120 cm, a na putevima iz stava 1 tačka 3) ovog člana i znakovi opasnosti čija je strana trougla 90 cm.

Izuzetno od stava 1 ovog člana:

- 1) znakovi I-34 i I-34.1 (Andrejin krst) imaju krakove dužine 120 cm i širine 12 cm;
- 2) znakovi I-35 (približavanje prelazu puta preko željezničke pruge sa branicima ili polubranicama) i I-36 (približavanje prelazu puta preko željezničke pruge bez branika ili polubranika), imaju jednu stranu pravougaonika dužine 100 cm, drugu stranu pravougaonika dužine 30 cm, a kose trake na znaku postavljene su pod uglom od 30° širine 8 cm.

Znakovi izričitih naredbi
Član 15

Znakovi izričitih naredbi učesnicima u saobraćaju na putu stavljaju do znanja zabrane, ograničenja i obaveze kojih se moraju pridržavati.

Znakovi izričitih naredbi kojima su propisane zabrane, odnosno ograničenja su:

- 1) znak „ukrštanje sa putem sa prvenstvom prolaza“ (II-1), koji označava blizinu raskrsnice na kojoj vozač mora da ustupi prvenstvo prolaza vozilima koja se kreću po putu na koji on nailazi;

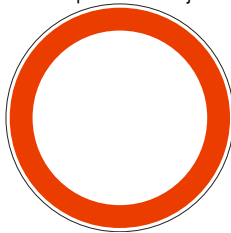
II-1

- 2) znak „obavezno zaustavljanje“ (II-2), koji označava mjesto pred ulazom u raskrsnicu na kome je vozač dužan da zaustavi vozilo i ustupi prvenstvo prolaza vozilima koja se kreću putem na koji on nailazi;

II-2

- 3) znak „zabrana saobraćaja u oba smjera“ (II-3), koji označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj svim vozilima u oba smjera;

II-3

- 4) znak „zabrana saobraćaja u jednom smjeru“ (II-4), koji označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj vozila iz smjera prema kome je okrenut znak;

II-4

- 5) znak „zabrana saobraćaja za sva motorna vozila, osim za motocikle bez prikolice i mopede“ (II-5), koji označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za sva motorna vozila, osim za motocikle bez prikolice i mopede;

II-5

- 6) znak „zabrana saobraćaja za autobuse“ (II-6), koji označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za autobuse;

II-6

- 7) znak „zabrana saobraćaja za teretna vozila“ (II-7), koji označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za teretna vozila, a ako je znaku dodata dopunska tabla na kojoj je označena najveća dozvoljena masa vozila, zabrana važi samo za ona teretna vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi označenu masu;
znak „zabranjen saobraćaj za teretna vozila kod kojih najveća dozvoljena masa prelazi propisanu masu“ (II-7.1), koji označava put odnosno onaj njegov dio na kojem je zabranjen saobraćaj za teretna vozila kod kojih najveća dozvoljena masa prelazi masu označenu na znaku;

II-7

II-7.1

- 8) znak „zabrana saobraćaja za cisterne“ (II-8), koji označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj vozilima koja prevoze materije koje mogu da izazovu zagađivanje vode;

II-8

- 9) znak „zabrana saobraćaja vozilima koja prevoze eksploziv ili lako zapaljive materije“ (II-9), koji označava put ili dio puta na kome je zabranjen saobraćaj vozilima koja prevoze eksploziv ili lako zapaljive materije i znak „zabrana saobraćaja vozilima koja prevoze opasne materije“ (II-9.1), koji označava put ili dio puta na kome je zabranjen saobraćaj vozilima koja prevoze opasne materije;

II-9

II-9.1

- 10) znak „zabrana saobraćaja za motorna vozila koja vuku priključno vozilo osim poluprikolice, lake prikolice ili kamp prikolice“ (II-10), koji označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za motorna vozila koja vuku priključno vozilo osim poluprikolice, lake prikolice ili kamp prikolice;
znak „zabrana saobraćaja za motorna vozila koja vuku priključno vozilo osim prikolice, lake prikolice ili kamp prikolice“ (II-10.1), koji označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za motorna vozila na koja vuku priključno vozilo osim prikolice, lake prikolice ili kamp prikolice;
znak „zabrana saobraćaja za motorna vozila koja vuku priključno vozilo“ (II-10.2), koji označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za motorna vozila koja vuku priključno vozilo;

II-10

II-10.1

II-10.2

- 11) znak „zabrana saobraćaja za traktore“ (II-11), koji označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za traktore;

II-11

- 12) znak „zabrana saobraćaja za motocikle“ (II-12), koji označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za motocikle, teške tricikle i teške četvorocikle;

II-12

- 13) znak „zabrana saobraćaja za mopede“ (II-13), koji označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za mopede, lake tricikle i lake četvorocikle;

II-13

- 14) znak „zabrana saobraćaja za bicikle“ (II-14), koji označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za bicikle;

II-14

- 15) znak „zabrana saobraćaja za zaprežna vozila“ (II-15), koji označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za zaprežna vozila;

II-15

- 16) znak „zabrana saobraćaja za ručna kolica“ (II-16), koji označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za ručna kolica;

II-16

- 17) znak „zabrana saobraćaja za pješake“ (II-17), koji označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za pješake;

II-17

- 18) znak „zabrana saobraćaja za sva motorna vozila” (II-18), koji označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za sva motorna vozila;

II-18

- 19) znak „zabrana saobraćaja za sva motorna vozila i zaprežna vozila” (II-19), koji označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za sva motorna vozila i zaprežna vozila; znak „zabrana saobraćaja za vozila označena simbolom” (II-19.1), koji označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za vrstu vozila prikazanih na znaku; na znaku se mogu kombinovati simboli sa znakova II-6 do II-15, a znak II-19.1 može imati najviše dva simbola, ukoliko se postavlja u naseljenom mjestu odnosno tri simbola van naseljenog mjesta;

II-19

II-19.1

- 20) znak „zabrana saobraćaja za vozila čija širina prelazi određenu širinu” (II-20), koji označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za vozila čija širina prelazi širinu označenu na znaku;

II-20

- 21) znak „zabrana saobraćaja za vozila čija ukupna visina prelazi određenu visinu” (II-21), koji označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za vozila čija ukupna visina prelazi visinu označenu na znaku;

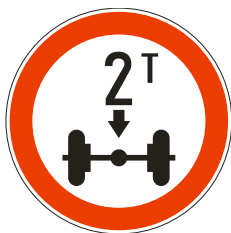
II-21

- 22) znak „zabrana saobraćaja za vozila čija ukupna masa prelazi određenu masu” (II-22), koji označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za vozila odnosno skupove vozila, čija ukupna masa prelazi masu označenu na znaku;

II-22

- 23) znak „zabrana saobraćaja za vozila koja prekoračuju određeno osovinsko opterećenje” (II-23), koji označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za vozila sa osovinskim opterećenjem većim od opterećenja označenog na znaku;

II-23

- 24) znak „zabrana saobraćaja za vozila koja prekoračuju određenu dužinu“ (II-24), koji označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za vozila, odnosno skup vozila, čija ukupna dužina prelazi dužinu označenu na znaku;

II-24

- 25) znak „najmanje odstojanje između vozila“ (II-25), koji označava najmanje odstojanje između vozila u kretanju kojeg se vozači moraju pridržavati;

II-25

- 26) znak „zabrana skretanja ulijevo“ (II-26), koji označava raskrsnicu na kojoj je skretanje ulijevo zabranjeno; znak „zabrana skretanja udesno“ (II-26.1), koji označava raskrsnicu na kojoj je skretanje udesno zabranjeno;

II-26

II-26.1

- 27) znak „zabrana polukružnog okretanja“ (II-27), koji označava mjesto na kome je zabranjeno polukružno okretanje;

II-27

- 28) znak „zabrana preticanja svih motornih vozila, osim motocikla bez prikolice i mopeda“ (II-28), koji označava put odnosno dio puta na kome je zabranjeno preticanje svih motornih vozila, osim motocikla bez prikolice i mopeda;

II-28

- 29) znak „zabrana preticanja za teretna vozila“ (II-29), koji označava put odnosno dio puta na kome je zabranjeno da teretna vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi 3,5 t preteđu druga motorna vozila osim motocikla bez prikolice i mopeda, a ako je uz znak dodata dopunska tabla sa naznakom mase vozila, zabrana preticanja odnosi se samo na teretna vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi označenu masu;

II-29

- 30) znak „ograničenje brzine” (II-30), koji označava put odnosno dio puta na kome se vozila ne smiju kretati brzinom (u km/h) većom od brzine koja je označena na znaku, a ako je na znaku dodata dopunska tabla sa naznakom mase vozila, označeno ograničenje brzine odnosi se samo na vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi označenu masu;

II-30

- 31) znak „zabrana davanja zvučnih znakova” (II-31), koji označava put odnosno dio puta na kome se uređajem na vozilu ne smiju davati zvučni znakovi, osim u slučaju neposredne opasnosti;

II-31

- 32) znak „zabrana prolaza bez zaustavljanja” (II-32), (II-32.1), (II-32.2) koji označava blizinu carinarnice, policije ili naplatnog mjesta za putarinu odnosno mjesta gde se vozilo mora zaustaviti iz razloga označenog na znaku;

II-32

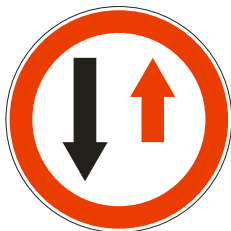

II-32.1

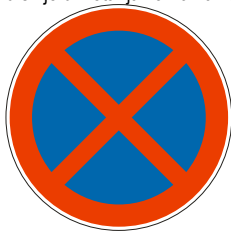
II-32.2

- 33) znak „prvenstvo prolaza za vozila iz suprotnog smjera” (II-33), koji označava zabranu stupanja vozila na uski dio puta prije nego što tim dijelom prođu vozila iz suprotnog smjera;

II-33

- 34) znak „zabrana zaustavljanja i parkiranja” (II-34), koji označava dio puta u smjeru kretanja vozila na kojem je zabranjeno zaustavljanje i parkiranje vozila;

II-34

- 35) znak „zabrana parkiranja“ (II-35), koji označava dio puta u smjeru kretanja vozila na kojem je zabranjeno parkiranje vozila; znakovima II-34 i II-35 može se dodati dopunska tabla sa naznakom: dana u sedmici odnosno mjesecu i vremena u toku dana na koje se zabrana odnosi; najdužeg dozvoljenog trajanja zaustavljanja odnosno parkiranja i kategorije vozila na koje se zabrana odnosi;

II-35

- 36) znak „naizmjenično parkiranje“ (II-36), koji označava dio puta na koji se zabrana parkiranja odnosi u neparne dane;

II-36

- 37) znak „naizmenično parkiranje“ (II-37), koji označava dio puta na koji se zabrana parkiranja odnosi u parne dane.

II-37

Znakovi izričitih naredbi kojima su propisane obaveze Član 16

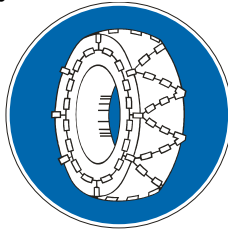
Znakovi izričitih naredbi kojima su propisane obaveze su:

- 1) znak „najmanje dozvoljena brzina“ (II-38), koji označava put odnosno dio puta na kome se vozila u normalnim uslovima moraju kretati najmanje onom brzinom (u km/h) koja je označena na znaku;

II-38

- 2) znak „lanci za snijeg“ (II-39), koji označava dio puta na kome motorna vozila, osim motocikla, mopeda, lakih tricikla, teških tricikla, lakih četvorocikla, teških četvorocikla, radnih mašina, traktora i motokultivatora, moraju na pogonskim točkovima imati lance za snijeg kad je na kolovozu snijeg;

II-39

- 3) znak „biciklistička staza“ (II-40), koji označava put kojim se moraju kretati bicikli, a po kome je zabranjeno kretanje drugim učesnicima u saobraćaju;

II-40

- 4) znak „pješačka staza” (II-41), koji označava posebno izgrađenu stazu kojom se pješaci moraju kretati, a po kojoj je zabranjeno kretanje drugim učesnicima u saobraćaju i znak „razdvojene staze za bicikliste i pješake” (II-41.1), koji označava posebno izgrađene staze u okviru iste saobraćajne površine kojom se pješaci i biciklisti moraju kretati, a zabranjeno je kretanje drugim učesnicima u saobraćaju; znak „staza za pješake i bicikliste” (II-41.2), koji označava posebno izgrađenu stazu kojom se pješaci i biciklisti moraju kretati, a zabranjeno je kretanje drugim učesnicima u saobraćaju;

II-41

II-41.1

II-41.2

- 5) znak „staza za jahače” (II-42), koji označava stazu kojom se moraju kretati jahači, a po kojoj je zabranjeno kretanje drugim učesnicima u saobraćaju;

II-42

- 6) znakovi „obavezan smjer” (II-43), (II-43.1), (II-43.2), (II-43.3) i (II-43.4), koji označavaju smjer kojim se vozila moraju kretati;

II-43

II-43.1

II-43.2

II-43.3

II-43.4

- 7) znak „dozvoljeni smjerovi” (II-44), (II-44.1) i (II-44.2), koji označavaju smjerove u kojima se vozila smiju kretati;

II-44

II-44.1

II-44.2

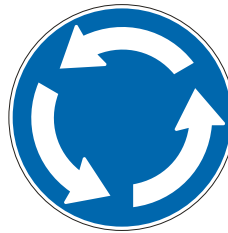
- 8) znak „obavezno obilaženje s desne strane“ (II-45), „obavezno obilaženje s lijeve strane“ (II-45.1) i „kružni tok saobraćaja“ (II-45.2), koji označavaju kolovoz odnosno dio kolovoza kojim se vozila moraju kretati prilikom obilaženja pješačkih ostrva, ostrva za usmjeravanje saobraćaja i drugih objekata na kolovozu, i znak „obilaženje sa obje strane“ (II-45.3) koji označava kolovoz odnosno dio kolovoza kojim se vozila mogu kretati prilikom obilaženja pješačkih ostrva, ostrva za usmjeravanje saobraćaja i drugih objekata na kolovozu.

II-45

II-45.1

II-45.2

II-45.3

Simboli na znakovima izričitih naredbi II-20, II-21, II-22, II-23, II-24, II-25, II-30 i II-38 dati su kao primjeri, a stvarne vrijednosti se upisuju prema okolnostima na putu i potrebama bezbjednosti saobraćaja.

Oblik znakovi izričitih naredbi

Član 17

Znakovi izričitih naredbi imaju oblik kruga.

Izuzetno od stava 1 ovog člana:

- 1) znak II-1 („ukrštanje sa putem sa prvenstvom prolaza“) ima oblik jednakostraničnog trougla čija je jedna strana postavljena horizontalno sa suprotnim vrhom okrenutim naniže;
- 2) znak II-2 („obavezno zaustavljanje“) ima oblik pravilnog osmougonaika.

Boja osnove znakova izričitih naredbi

Član 18

Osnova znakova izričitih naredbi koji određuju zabrane ili ograničenja je bijela boja, a znakova izričitih naredbi koji određuju obaveze je plava boja.

Simboli i natpisi na znakovima sa bijelom osnovom su crne boje, a na znakovima plave osnove su bijele boje.

Okvir kruga kao i kose trake na znakovima izričitih naredbi na kojima postoje crvene su boje.

Izuzetno od odredbe stava 1 ovog člana:

- 1) boja osnove znakova zabrana, odnosno ograničenja koji se odnose na privremenu signalizaciju prilikom izvođenja radova na putu je žute boje;
- 2) znak II-2 (obavezno zaustavljanje) ima osnovu crvene boje, a ivicu i simbol „STOP“ bijele boje;
- 3) simbol znaka II-8 (zabrana saobraćaja za cisterne) je crvene boje, osovina sa točkovima, odnosno vozilo je crne boje, a dvije talasaste linije su plave boje;
- 4) simbol znaka II-9 (zabrana saobraćaja vozilima koja prevoze eksploziv ili lako zapaljive materije) i znaka II-9.1 (zabrana saobraćaja vozilima koja prevoze opasne materije) je crvene boje, a osovina sa točkovima, odnosno vozilo je crne boje;
- 5) simbol znaka II-33 (prvenstvo prolaza vozila iz suprotnog smjera) ima strelicu crvene boje koja označava smjer zabrane stupanja vozila na uski dio puta prije nego što tim dijelom prođe vozilo iz suprotnog smjera;
- 6) znak II-34 (zabrana zaustavljanja i parkiranja) i znak II-35 (zabrana parkiranja) imaju osnovu plave boje;
- 7) znak II-36 i znak II-37 (naizmjenično parkiranje) imaju osnovu plave boje, a simbol bijele boje;
- 8) simbol znaka II-41.1 može i drugačije da izgleda, što zavisi od konkretne situacije.

Kose trake na znakovima izričitih naredbi

Član 19

Kose trake na znakovima izričitih naredbi moraju biti položene pod uglom od 45° u odnosu na horizontalnu ravan.

Prečnik kruga znakova izričitih naredbi

Član 20

Prečnik kruga znakova izričitih naredbi iznosi:

- 1) na državnim putevima (autoput, magistralni i regionalni put) čija je širina kolovoza 6,50 m i više - 90 cm;
- 2) na državnim putevima čija je širina kolovoza manja od 6,50 m, na magistralnim i regionalnim putevima koji prolaze kroz naselje, lokalnim putevima i glavnim gradskim saobraćajnicama - 60 cm;
- 3) na ostalim opštinskim i nekategorisanim putevima - 40 cm;
- 4) ako se upotrebljavaju kao umetnuti znakovi - 30 cm.

Na putevima iz stava 1 tačka 2) ovog člana mogu se, po potrebi, postavljati i znakovi izričitih naredbi čiji prečnik kruga iznosi 90 cm, a na putevima iz stava 1 tačka 3) ovog člana i znakovi izričitih naredbi čiji je prečnik kruga 60 cm.

Izuzetno od stava 1 ovog člana u pogledu mjera odstupa:

- 1) znak II-1 (ukrštanje sa putem sa prvenstvom prolaza) ima stranu dužine 90 cm, a izuzetno dužine 60 cm;
- 2) visina slova znaka II-2 (obavezno zaustavljanje) iznosi jednu trećinu visine znaka.

Znakovi obavještenja

Član 21

Znakovi obavještenja pružaju učesnicima u saobraćaju potrebna obavještenja o putu kojim se kreću, nazivima mjesta kroz koja put prolazi i udaljenosti do tih mjesta, prestanku važenja znakova izričitih naredbi, kao i druga obavještenja koja im mogu biti korisna.

Znakova obavještenja su: znakovi za vođenje saobraćaja; znakovi za obilježavanje prepreka na putu i mjesta na kome se izvode radovi i znakovi turističke signalizacije.

Znakovi obavještenja su:

- 1) znak „prvenstvo prolaza u odnosu na vozila iz suprotnog smjera” (III-1), koji obavješta vozača da na uskom prolazu ima pravo prvenstva u odnosu na vozila koja dolaze iz suprotnog smjera;

III-1

- 2) znak „put sa jednosmjernim saobraćajem” (III-2) i (III-2.1), koji obavješta učesnike u saobraćaju o jednosmjernom putu;

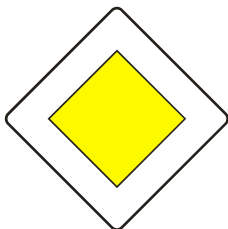

III-2

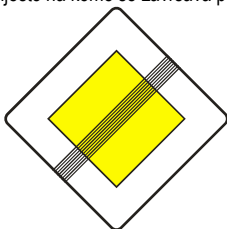
III-2.1

- 3) znak „put sa prvenstvom prolaza” (III-3), koji označava put ili dio puta na kome vozila imaju prvenstvo prolaza u odnosu na vozila koja se kreću putevima koji se ukrštaju sa tim putem odnosno dijelom puta;

III-3

- 4) znak „završetak puta sa prvenstvom prolaza” (III-4), koji označava mjesto na kome se završava put ili dio puta sa prvenstvom prolaza;

III-4

- 5) znak „označeni pješački prelaz” (III-6), koji označava mjesto na kome se nalazi obilježeni pješački prelaz;

III-6

- 6) znak „podzemni ili nadzemni pješački prolaz” (III-7), koji označava mjesto na kome se nalazi podzemni ili nadzemni pješački prolaz;

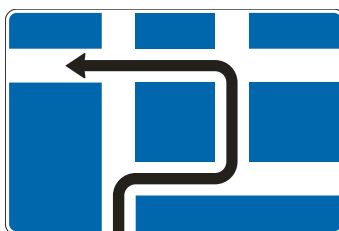
III-7

- 7) znak „slijepi put” (III-9), koji označava blizinu i položaj puta koji nema izlaz (slijepi put). Položaj simbola u znaku III-9 mora da odgovara položaju slijepog puta u odnosu na put na kome se postavlja taj znak;

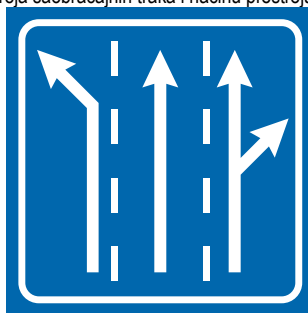
III-9

- 8) znak „smjer kretanja vozila koje namjerava da skrene ulijevo na raskrsnici na kojoj je skretanje ulijevo zabranjeno” (III-10), koji označava put kojim se vozilo mora kretati ako namjerava da skrene ulijevo na sljedećoj raskrsnici na kojoj je skretanje ulijevo zabranjeno;

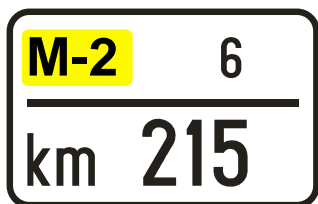
III-10

- 9) znak „prestrojavanje vozila” (III-11), koji označava prethodno obavještenje vozaču radi prestrojavanja na raskrsnici na putevima sa više saobraćajnih traka. Simboli na znaku III-11 treba da odgovaraju stvarnom stanju broja saobraćajnih traka i načinu prestrojavanja na njima;

III-11

- 10) znak „stacionažna tabla” (III-17) koji označavaju oznaku puta (magistralni-M, regionalni -R) broj puta, odnosno dionice i stacionažu puta; znak „stacionažna tabla autoputa” (III-17.1) koji označavaju oznaku, broj i stacionažu autoputa;

III-17

III-17.1

- 11) znak „broj međunarodnog puta” (III-18), koji označava broj međunarodnog puta;

III-18

- 12) znak „autoput“ (III-19), koji označava mjesto odakle počinje autoput;

III-19

- 13) znak „završetak autoputa“ (III-20), koji označava mjesto na kome se završava autoput;

III-20

- 14) znak „put rezervisan za saobraćaj motornih vozila“ (III-21), koji označava mjesto odakle počinje put rezervisan za saobraćaj motornih vozila;

III-21

- 15) znak „završetak puta rezervisanog za saobraćaj motornih vozila“ (III-22), koji označava mjesto na kome se završava put rezervisan za saobraćaj motornih vozila;

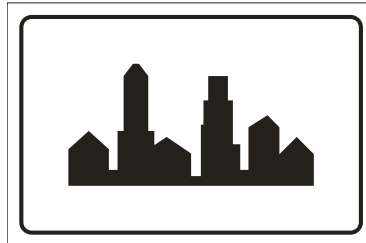
III-22

- 16) znak „naziv naseljenog mjesta“ (III-23), koji označava teritoriju i naziv naseljenog mjesta u koje ulazi put i granicu od koje počinje to naseljeno mjesto;

III-23

- 17) znak „naseljeno mjesto” (III-23.1), koji označava mjesto od koga počinje naselje i od koga se primjenjuju propisi o saobraćaju u naselju;

III-23.1

- 18) znak „završetak naseljenog mjesta” (III-24), koji označava naseljeno mjesto na kome se završava naseljeno mjesto kroz koje prolazi put;

III-24

- 19) znak „završetak naseljenog mjesta” (III-24.1), koji označava završetak naselja i od koga prestaju da važe propisi o saobraćaju u naselju;

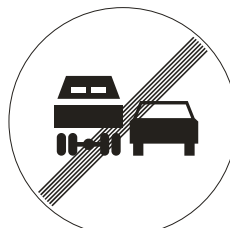
III -24.1

- 20) znak „prestanak zabrane preticanja svih motornih vozila” (III-25), koji označava mjesto odakle prestaje zabrana preticanja svih motorna vozila;

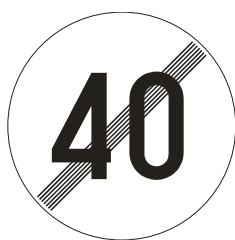
III-25

- 21) znak „prestanak zabrane preticanja za teretna vozila” (III-26), koji označava mjesto odakle prestaje zabrana preticanja za teretna vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi 3,5 t;

III-26

- 22) znak „prestanak ograničenja brzine“ (III-27), koji označava mjesto odakle prestaje ograničenje brzine i znak „prestanak najmanje dozvoljene brzine“ (III-27.1), koji označava mjesto odakle prestaje obaveza kretanja najmanje propisanom brzinom;

III-27

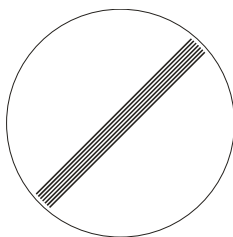
III-27.1

- 23) znak „prestanak zabrane davanja zvučnih znakova“ (III-28), koji označava mjesto odakle prestaje zabrana davanja zvučnih znakova;

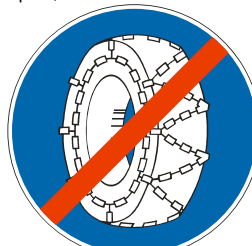

III-28

- 24) znak „prestanak svih zabrana“ (III-29), znak „prestanak obaveze nošenja lanaca za snijeg“ (III-29.1), znak „završetak biciklističke staze“ (III-29.2), znak „završetak pješačke staze“ (III-29.3), znak „završetak staze za jahače“ (III-29.4) i znak „završetak razdvojene staze za pješake i bicikliste“ (III-29.5) i znak „završetak staze za pješake i bicikliste“ (III-29.6), koji označavaju mjesta na putu odakle prestaju da važe odgovarajuće zabrane i obaveze koje su prije tog mjesta uspostavljene saobraćajnim znakovima postavljenim na tom putu;

III-29

III-29.1

III-29.2

III-29.3

III-29.4

III-29.5

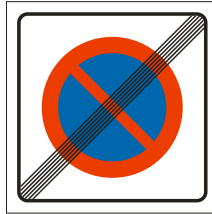
III-29.6

- 25) znak „zona u kojoj je ograničeno trajanje parkiranja“ (III-30), koji označava mjesto u naselju odakle se ulazi u zonu u kojoj je sprovedeno opšte ograničenje trajanja parkiranja na određeno vrijeme, bez obzira da li se za parkiranje na određeno vrijeme plaća naknada ili se ne plaća. Znak III-30 mora biti dodata dopunska tabla na kojoj će se naznačiti dani ili sati za koje ograničenje važi;

III-30

- 26) znak „izlaz iz zone u kojoj je ograničeno trajanje parkiranja“ (III-31), koji označava mjesto u naselju na kome se izlazi iz zone u kojoj je sprovedeno opšte ograničenje trajanja parkiranja na određeno vrijeme;

III-31

- 27) znak „parkiralište“ (III-32), koji označava parkiralište; na znaku III-32 ili na dopunskoj tabli može se odgovarajućim simbolima ili natpisima označiti: način parkiranja, smjer u kome se nalazi parkiralište, udaljenost parkirališta, kategorije vozila kojima je parkiralište namijenjeno, kao i eventualno vremensko ograničenje parkiranja;

III-32

- 28) znak „parking garaža“ (III-32.1) koji označava garažu sa parking mjestima;

III-32.1

- 29) znak „vremenski ograničeno parkiranje“ (III-33), koji označava parkiralište na kome je parkiranje vozila vremenski ograničeno;

III-33

- 30) znak „parkiraj i vozi se“ (III-33.1), koji označava parkiralište gdje vozilo može da se parkira i da se putovanje nastavlja nekim drugim transportnim sredstvom, koje može biti prikazano simbolom;

III-33.1

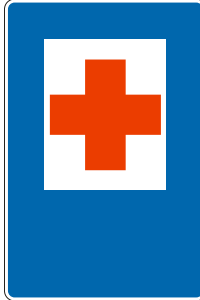

- 31) znak „bolnica“ (III-34), koji označava blizinu bolnice i upozorenje vozaču da svojim vozilom ne stvara suvišnu buku;

III-34

- 32) znak „hitna pomoć“ (III-35), koji označava blizinu mjesta ili mjesto na kome se nalazi ustanova hitne medicinske pomoći;

III-35

- 33) znak „radionica za opravku vozila“ (III-36), koji označava blizinu mjesta na kome se nalazi radionica za opravku vozila; na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi mjesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

III-36

- 34) znak „telefon“ (III-37), koji označava blizinu mjesta ili mjesto na kome se nalazi telefonska govornica; na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi mjesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

III-37

- 35) znak „benzinska stanica“ (III-38), koji označava blizinu mjesta ili mjesto na kome se nalazi stanica za snadbijevanje motornih vozila gorivom; na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi mjesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima i obavještenje o vrsti goriva koje se može naći na stanici;

III-38

- 36) znak „hotel ili motel” (III-39), koji označava blizinu mjesta ili mjesto na kome se nalazi hotel, motel odnosno drugi ugostiteljski objekat sa smještajnim kapacitetima;
na dijelu znaka III-39 ispod bijelog polja može se upisati „hotel”, „motel” odnosno drugi ugostiteljski objekat sa smještajnim kapacitetima, zavisno od vrste ugostiteljskog objekta koji se označava;
na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi mjesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

III-39

- 37) znak „restoran” (III-40), koji označava blizinu mjesta ili mjesto na kome se nalazi restoran; na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi mjesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

III-40

- 38) znak „kafana” (III-41), koji označava blizinu mjesta ili mjesto na kome se nalazi kafana;
na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi mjesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

III-41

- 39) znak „teren uređen za izletnike” (III-42), koji označava blizinu mjesta ili mjesto na kome se nalazi teren uređen za izletnike;
na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi mjesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

III-42

- 40) znak „teren za kampovanje pod šatorima“ (III-43), koji označava blizinu terena ili teren uređen za kampovanje pod šatorima; na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi mjesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

III-43

- 41) znak „teren za kampovanje u prikolicama“ (III-44), koji označava blizinu terena ili teren za boravak u prikolicama; na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi mjesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

III-44

- 42) znak „teren za kampovanje pod šatorima i u prikolicama“ (III-45), koji označava blizinu terena ili teren za kampovanje pod šatorima i u prikolicama; na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi mjesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

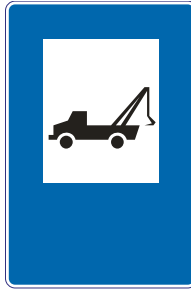
III-45

- 43) znak „planinarski dom“ (III-46), koji označava blizinu mjesta ili mjesto na kome se nalazi planinarski dom; na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi mjesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

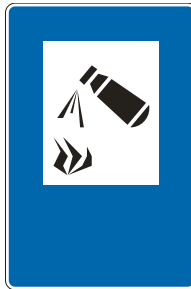
III-46

- 44) znak „vozilo za pomoć na putu” (III-47), koji označava blizinu mjesta ili mjesto u kome se nalazi služba za pružanje pomoći u slučaju kvara na vozilu; na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi mjesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

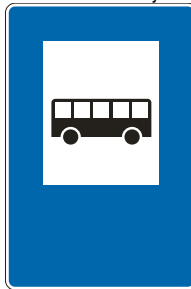
III-47

- 45) znak „vatrogasna služba” (III-48), koji označava blizinu mjesta ili mjesto u kome se nalazi služba za gašenje požara; na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi mjesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

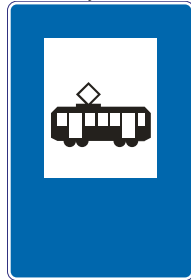
III-48

- 46) znak „autobusko stajalište” (III-49), koji označava mjesto na kome se nalazi autobusko stajalište;

III-49

- 47) znak „tramvajska stanica” (III-50), koji označava mjesto na kome se nalazi tramvajska stanica;

III-50

- 48) znak „aerodrom” (III-51), koji označava blizinu aerodroma ili mjesto aerodroma; na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi mjesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

III-51

- 49) znak „luka-pristanište“ (III-52), koji označava blizinu luke, pristaništa, odnosno trajekta ili mjesto u kome se nalazi luka, pristanište, odnosno trajekt; na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi mjesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

III-52

- 50) znak „informacija“ (III-53), koji označava blizinu mjesta ili mjesto u kome se mogu dobiti turističke informacije; na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi mjesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima;

III-53

- 51) Znak „taxi“ (III-54) označava mjesto na kome se nalazi taxi stajalište, a postavlja se na ulaznom i/ili izlaznom dijelu stajališta koje je paralelno sa uzdužnom osom puta, gledajući u smjeru kretanja.

III-54

- 52) znak „javni toalet“ (III-55) označava mjesto na kome se nalazi javni toalet

III-55

- 53) znak „prohodnost puta” (III-56), koji označava da je planinski put, odnosno prelaz preko planinskog vrha otvoren ili zatvoren; ako je prolaz otvoren polje 1 je zelene boje i ima natpis „otvoren”, odnosno ako je prolaz zatvoren polje 1 je crvene boje i ima natpis „zatvoren”, a ako je prolaz zatvoren, na polju 2 se ispisuje naziv mjesta do kog je put otvoren; ako je prolaz otvoren, polje 3, sadrži simbol znaka „lanci za snijeg” (II-39) ili simbol „lanci ili gume za snijeg” u zavisnosti od stanja puta; polja 2 i 3 imaju osnovu bijele boje; natpisi na polju 1 su bijele boje, a na polju 2 i 3 crne boje; simboli na polju 3 su crne boje.

III-56

- 54) znak „broj serpentine” (III-57), koji označava broj serpentine sa nadmorskom visinom;

III-57

- 55) znak „putni objekat” (III-58), koji označava naziv putnog objekta od posebnog značaja (vijadukt, tunel i sl.);

III-58

- 56) znak „planinski prevoj” (III-59), koji označava planinski prevoj sa nadmorskom visinom;

III-59

57) znak „rijeka” (III-60), koji označava naziv rijeke, preko koje put prelazi;

III-60

58) znak „stanica policije” (III-61), koji označava blizinu mjesta ili mjesto na kome se nalazi stanica policije; na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi mjesto, prostor ili služba na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima

III-61

59) znak „brzina koja se preporučuje” (III-62), koji označava brzinu koja se preporučuje na određenom dijelu puta;

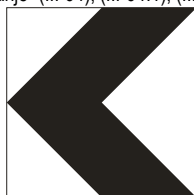

III-62

60) znak „tabla za označavanje naziva ulica” (III-63), koji označava naziv ulice, a može imati i kućne brojeve bloka na koji se odnosi;

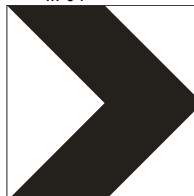
61) znak „tabla za usmjeravanje” (III-64), (III-64.1), (III-64.2) i (III-64.3), koji označava mjesto gdje se nailazi na oštru krivinu;

III-64

III-64.1

III-64.2

III-64.3

62) znak „tabla za označavanje izlaza” (III-65), koji označava mjesto izlaska sa autoputa;

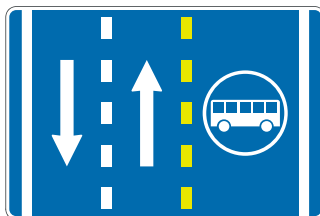
III-65

- 63) znak „djeca na putu” (III-66) koji označava mjesto u čijoj se blizini nalazi škola i pješački prelaz koji djeca često koriste;

III-66

- 64) znak „saobraćajna traka za vozila javnog prevoza putnika” (III-67), koja označava saobraćajnu traku koja je namijenjena samo za kretanje vozila javnog prevoza putnika, u slučaju ako je saobraćajna traka namijenjena samo za kretanje vozila javnog prevoza putnika u određenom periodu u toku dana uz saobraćajni znak se postavlja dopunska tabla IV-4;

III-67

- 65) znak „završetak saobraćajne trake za vozila javnog prevoza putnika” (III-67.1), koji označava mjesto na kome se završava saobraćajna traka namenjena samo za kretanje vozila javnog prevoza putnika;

III-67.1

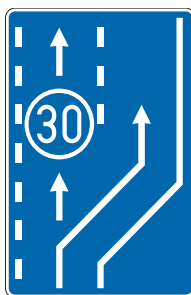
- 66) znak „ograničenje najveće dozvoljene brzine na putevima u Crnoj Gori” (III-68), koji označava opšte ograničenje najveće dozvoljene brzine u Crnoj Gori prema vrsti puta i obavezi upotrebe svjetala;

III-70

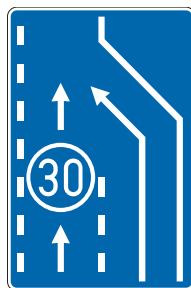
- 67) znak „saobraćajna traka za spora vozila” (III-71), koji označava početak saobraćajne trake kojom se moraju kretati vozila koja se kreću brzinom manjom od brzine označene na znaku;

III-71

- 68) znak „završetak saobraćajne trake za spora vozila” (III-71.1), koji označava mjesto na kome se završava traka kojom se moraju kretati vozila koja se kreću brzinom manjom od brzine označene na znaku;

III-71.1

- 69) znak „odmorište” (III-73), koji označava nailazak na višenamjenski objekat na putu čiji se sadržaj označava piktogramima;

III-73

- 70) znak „izlazak na odmorište” (III-74), koji označava mjesto izlaska sa puta do višenamjenskog objekta; na znaku, ukoliko je potrebno, može da se upiše udaljenost do sledećeg takvog objekta;

III-74

- 71) znak „pješačka zona” (III-77) koji označava početak zone namenjene isključivo za kretanje pješaka;

III-77

- 72) znak „kraj pješačke zone” (III-77.1), koji označava kraj pješačke zone;

III-77.1

- 73) znak „zona 30“ (III-78) koji označava zonu u kojoj je brzina kretanja vozila ograničena do 30 km/h.;

III-78

- 74) znak „kraj zone 30“ (III-78.1) označava završetak zone u kojoj je ograničena brzina kretanja vozila do 30 km/h;

III-78.1

- 75) znak „prepreka za usporavanje saobraćaja“ (III-79) označava nailazak na mjesto gdje su postavljeni elementi za usporavanje saobraćaja;

III-79

- 76) znak „opasna dionica puta“ (III-80), koji označava nailazak na posebno opasnu dionicu puta i njenu dužinu, a umjesto znaka „opasnost na putu“ (I-25) može da se upiše znak opasnosti koji bliže objašnjava prirodu opasnosti; na znaku mogu biti najviše dva znaka koji definišu prirodu opasnosti, visina slova za ispisivanje riječi „Opasnost!“ i dužine dionice je 105 mm i 140 mm i uvijek se postavlja sa obje strane puta u smjeru kretanja;

III-80

- 77) znak „zona usporenog saobraćaja” (III-81), koji označava mjesto od kojeg počinje zona usporenog saobraćaja;

III-81

- 78) znak „kraj zone usporenog saobraćaja” (III-81.1), koji označava mjesto gde se završava zona usporenog saobraćaja;

III-81.1

- 79) znak „zona škole” (III-82) koji označava mjesto od kojeg počinje zona škole;

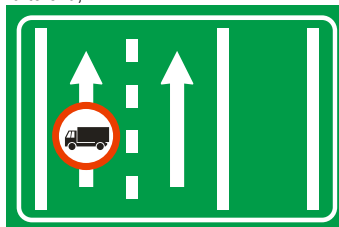
III-82

- 80) znak „završetak zone škole” (III-82.1) koji označava završetak zone škole;

III-82.1

- 81) znak „način korišćenja saobraćajne trake” (III-83) koji označava da određena saobraćajna traka nije namijenjena za kretanje vozila pojedinih vrsta vozila čiji je simbol prikazan na znaku;
broj saobraćajnih traka na znaku mora da odgovara situaciji na terenu;

III-83

- 82) znak „naizmjenično propuštanje vozila” (III-84), koji označava mjesto gdje se zbog završavanja saobraćajne trake, suženja kolovoza i smanjenja broja saobraćajnih traka, vozila naizmjenično uključuju u jednu saobraćajnu traku;

III-84

83) znak „kontrola brzine kretanja“ (III-92) označava početak dionice na kojoj se vrši kontrola brzine kretanja vozila.

III-92

84) znakovi „izlaz u slučaju opasnosti“ (III-93) i (III-93.1) koji označavaju izlaz za pješake u slučaju opasnosti;

III-93

III-93.1

85) znakovi „udaljenost izlaza u slučaju opasnosti“ (III-94) i (III-94.1) koji označavaju smjer u kome se nalazi izlaz za slučaj opasnosti i udaljenost do njega;

III-94

III-94.1

Znakovi obavještenja za vođenje saobraćaja

Član 22

Znakovima obavještenja za vođenje saobraćaja učesnici u saobraćaju se obavještavaju o smjerovima kretanja odnosno smjerovima kretanja po saobraćajnim trakama do određenih mjesta.

Znakovima obavještenja za vođenje saobraćaja učesnicima u saobraćaju se daju:

- 1) prethodna obavještenja o smjeru kretanja;
- 2) obavještenja o prestrojavanju;
- 3) obavještenja o skretanju, i
- 4) obavještenja o potvrdi smjera kretanja.

Broj i način obavještenja koji se daju učesnicima u saobraćaju zavisi od kategorije puta.

Na autoputevima učesnicima u saobraćaju daju se sva obavještenja iz stava 2 ovog člana.

Na državnim putevima, osim autoputeva, učesnicima u saobraćaju daju se najmanje obavještenja iz stava 2 tač. 1 i 3 ovog člana

Na opštinskim putevima učesnicima u saobraćaju daju se najmanje obavještenja iz stava 2 tačka 3 ovog člana.

Dimenzije slova na znakovima obavještenja

Član 23

Na autoputevima visina slova je 42 cm za znakove koji se postavljaju iznad kolovoza i 35 cm za znakove koji se postavljaju pored kolovozne trake.

Na putevima gdje je dozvoljena brzina najmanje 80 km/h visina slova je 21 cm, a na putevima sa dozvoljenom brzinom manjom od 80 km/h je 17,5 cm.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, na ulicama gdje je dozvoljena brzina najmanje 50 km/h visina slova je 17,5 cm, a na ulicama sa dozvoljenom brzinom manjom od 50 km/h je 14 cm.

Oznaka broja puta na znaku

Član 24

Na znakovima za vođenje saobraćaja na autoputevima može se upisati broj puta na saobraćajnim znakovima za davanje obavještenja iz člana 22 stav 2 tač. 1, 2 i 4 ovog pravilnika.

Ako nije moguće da broj puta bude upisan na znaku, može se dodati izvan znaka kao samostalan znak, i to: iznad znaka za određite u smjeru pravo odnosno iznad; ispod ili sa desne strane znaka u visini natpisa, za određite za koje se skreće.

Na znakovima za vođenje saobraćaja na autoputevima ne upisuju se piktogrami niti udaljenost do određite osim na znaku „potvrda pravca” (III-61) na kome se upisuje udaljenost do određite.

Boja osnove znakova za vođenje saobraćaja Član 25

Boja osnove znakova za vođenje saobraćaja je:

- 1) za znakove na autoputu zelene boje;
- 2) za znakove na putu rezervisanom za saobraćaj motornih vozila plave boje;
- 3) za znakove na ostalim putevima, koji nijesu autoput i put rezervisan za saobraćaj motornih vozila žute boje;
- 4) za znakove sa određitima turističkog karaktera braon boje, i
- 5) za znakove čije je određite određeni objekat bijele boje.

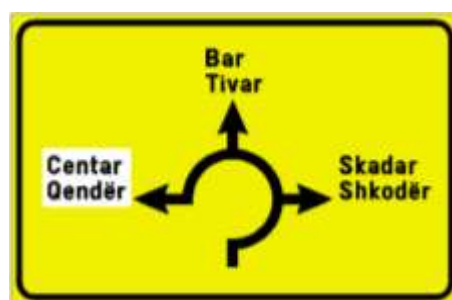
Znakovi za vođenje saobraćaja Član 26

Znakovi za vođenje saobraćaja su:

- 1) znak „raskrsnica” (III-8) i „kružna raskrsnica” (III-8.1), koji označava međusobni položaj i pravce puteva i nazive mjesta do kojih vode putevi koji se ukrštaju; na znaku se mogu upisati brojevi puteva i brojevi međunarodnih puteva; na znaku III-8 može biti upisana udaljenost do raskrsnice na koju se znak odnosi, ispod dolazeće strelice;

III-8

III-8.1

- 2) znak „prestrojavanje vozila sa nazivima naseljenih mjesta” (III-11.1), koji označava prethodno obavještenje vozaču radi prestrojavanja na raskrsnici na putevima sa više saobraćajnih traka, a simboli na znaku III-11.1 treba da odgovaraju stvarnom stanju broja saobraćajnih traka i načinu prestrojavanja na njima; na znaku moraju biti ispisani nazivi određite;

III-11.1

- 3) znak „strelasti putokaz” (III-12), koji označava pravac puta od određite ili karakterističnog objekta; na strelasti putokaz mogu da se ispišu dva naziva određite ako se ispisuju jednim pismom ili jezikom, odnosno samo jedan ako se ispisuju na dva jezika ili pisma; na znaku može da se ispiše broj puta i udaljenost do određite, odnosno objekta;

III-12

- 4) znak „putokazna tabla” (III-13), koji označava pravac puta za naseljeno mjesto ispisano na znaku; znak može da ima najviše tri polja za označavanje smjerova kretanja; na svakom polju mogu da se ispišu nazivi dva određite ako se ispisuju jednim jezikom i pismom, a ako se nazivi određite ispisuju na dva pisma ili jezika svako polje može da ima samo naziv jednog određite; ovaj znak može da se postavi i iznad kolovoza i svako polje znaka postavlja se kao poseban znak iznad saobraćajnih traka na koje se znak odnosi;

III-13

- 5) znak „potvrda pravca” (III-61), koji označava potvrdu pravca kretanja posle prolaska raskrsnice; znak sadrži naziv mjesta i udaljenost, izraženu u km do mjesta u koje vodi put na kome je znak postavljen; na znaku može da bude ispisano najviše šest naziva odredišta, ukoliko se nazivi odredišta ispisuju jednim pismom ili na jednom jeziku, odnosno četiri naziva odredišta ako se ispisuju na dva pisma ili na dva jezika, kao i udaljenost u kilometrima do tih mjesta;

III-61

- 6) znak „pretputokaz za izlaz” (III-64), koji na autoputu i putu sa raskrsnicama u više nivoa označava pravac kretanja do naseljenih mjesta ispisanih na znaku;

III-64

- 7) znak „putokaz za izlaz” (III-65) i (III-65.1), koji na autoputu i putu sa raskrsnicama u više nivoa označava pravac kretanja do naseljenih mjesta ispisanih na znakovima; znakovi III-65 i III-65.1 postavljaju se iznad kolovoza, a znak III-65.2 na bankini.

III-65

III-65.1

III-65.2

- 8) znak „putokaz za prestrojavanje za kretanje do određenog mjesta” (III-67), (III-67.1) i (III-67.2) koji obavještava vozače o korišćenju saobraćajne trake za kretanje do naseljenog mjesta ispisanog na znaku;

III-67

III-67.1

III-67.2

- 9) znak „naziv petlje” (III-76) i (III-76.1), koji obavještava o nazivu petlje na koju se nailazi;
znak III-76 postavlja se na ukrštanju autoputa sa drugim putem i znak III-76.1 postavlja se na ukrštanju dva autoputa.

III-76

III-76.1

Znakovi obavještenja za obilježavanje prepreka na putu

Član 27

- 1) znak „predznak za obilazak” (III-85), koji označava smjer i tok preusmjerenog saobraćaja kada je zbog radova na putu, privremenih prepreka ili oštećenja kolovoza, put zatvoren, kod dužeg preusmjerenja na znaku mora da bude dopunska tabla sa natpisom „Obilaznica... km”;

III-85

- 2) znak „obilaznica” (III-85.1), koji služi za usmjeravanje vozila na obilazni put;

III-85.1

- 3) znak “obilaznica za određene vrste vozila” (III-85.2, III-85.3), obavještava vozače vozila prikazanog na znaku da mora voziti u smjeru koji je određen umetnutim znakom za obavezan smjer;

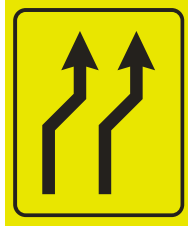

III-85.2

III-85.3

- 4) znak „skretanje saobraćaja iz jedne kolovozne trake u drugu” koji označava mjesto (III-86), odnosno blizinu mjesta (III-86.1), gdje se vrši skretanje saobraćajnih traka, pri čemu broj saobraćajnih traka ostaje isti. Položaj strelica na znaku mora da odgovara stanju na terenu;

III.86

III-86.1

- 5) znak „zatvaranje saobraćajne trake” (III-87 i III-87.1) označava mjesto gdje počinje zatvaranje jedne saobraćajne trake namijenjene za kretanje u istom smjeru. Broj i položaj strelica na znaku mora da odgovara broju saobraćajnih traka na terenu;

III.87

III-87.1

- 6) znak „predznak za zatvaranje saobraćajne trake” (III-88 i III-88.1) označava udaljenost do mjesta na kome se zatvara jedna saobraćajna traka. Broj i položaj strelica na znaku mora da odgovara broju saobraćajnih traka na terenu;

III-88

III-88.1

- 7) znakovi „predznak za preusmjeravanje saobraćaja na putu sa fizički razdvojenim kolovozima” označava režim kretanja i način preusmjeravanja saobraćaja. Znakovi (III-89 i III-89.2) označavaju blizinu mjesta gdje se dvosmjerni saobraćaj sa fizički razdvojenih kolovoznih traka preusmjerava na dio puta na kome kolovozne trake nisu fizički razdvojene odnosno na kome su odvojene samo oznakama na kolovozu. Znakovi (III-89.1, i III-89.3) označavaju blizinu mjesta gdje se saobraćaj sa dijela puta na kome kolovozne trake nisu fizički razdvojene odnosno na kome su odvojene samo oznakama na kolovozu, preusmjerava na put sa fizički razdvojenim kolovoznim trakama;

III-89

III-89.1

III-89.2

III-89.3

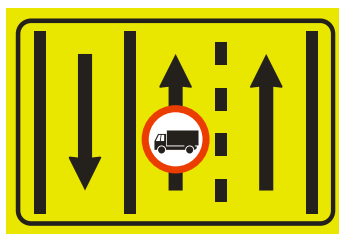
- 8) znak „predznak za neposredno regulisanje saobraćaja na mjestu na kome se izvode radovi“ (III-90), koji vozače obavještava o blizini mjesta na kome je, zbog radova na putu, privremenih prepreka ili oštećenja kolovoza, uvedeno naizmjeničano propuštanje vozila, koja neposredno regulišu ovlašćena lica;

III-90

- 9) znak „ograničenje korišćenja saobraćajne trake“ (III-91), koji označava da određena saobraćajna traka nije namijenjena za kretanje pojedinih vrsta vozila čiji je simbol prikazan na znaku.

Broj saobraćajnih traka na znaku treba da odgovara situaciji na terenu;

III-91

Znakovi obavještenja koji se odnose na turističku signalizaciju

Član 28

Turistička signalizacija je namijenjena za informisanje korisnika o kulturnim, istorijskim, prirodnim i turističkim znamenitostima i drugim objektima i sadržajima.

Znakovi turističke signalizacije

Član 29

Znakovi turističke signalizacije postavljaju se samostalno kao znakovi „turistički strelasti putokaz“ (III-12) i „turistička tabla“ (III-13) odnosno kao umetnuta osnova ili jedno polje na znaku „turistička tabla“ (III-13).

Znak „turistička informaciona tabla“ (III-75), koji označava odredište ili objekat turističkog značaja, sadrži naziv turističkog odredišta, simbol (grafički prikaz) i udaljenost do odredišta;

III-75

Postavljanje znakova turističke signalizacije

Član 30

Znakovi saobraćajne turističke signalizacije postavljaju se u blizini turističkih odredišta, na poslednjoj raskrsnici sa pristupnim putem koji direktno vodi do turističkog odredišta.

Za odredišta izuzetnog i velikog značaja, znakovi iz stava 1 ovog člana, mogu da se postavljaju i na raskrsnici koja prethodi raskrsnici gdje se nalazi turistički objekat.

Turistička saobraćajna signalizacija se ne postavlja na autoputu, osim ako to nije izuzetno značajan turistički objekat i znamenitost koja se nalazi u neposrednoj blizini autoputa, izvan naseljenog mesta ili je do nje izgrađen poseban pristupni put.

Na znakove saobraćajne turističke signalizacije ne primjenjuje se crnogorski standard (MEST), a tekst naziva na saobraćajnim znacima ispisuje se na crnogorskom jeziku, latiničnim pismu i na engleskom jeziku, stim da se tekst prvo ispisuje na crnogorskom jeziku.

Oblik znakova obavještenja

Član 31

Znakovi obavještenja imaju oblik kvadrata, pravougaonika ili kruga.

Izuzetno od stava 1 ovog člana: znak III-12 (strelasti putokaz), završava se strelasto.

Boja osnove znakova obavještenja

Član 32

Osnova znakova obavještenja je bijele boje sa simbolima i natpisima crne boje, žute boje sa simbolima i natpisima crne boje, odnosno plave ili zelene boje sa simbolima i natpisima bijele boje.

Osnova znakova turističke signalizacije za turistička odredišta od izuzetnog značaja je braon boje sa natpisima bijele boje i simbolima crne boje na bijeloj osnovi. Za ostala turistička odredišta od javnog i opšteg interesa osnova znaka je bijele boje, okvir i natpisi su crne boje, a simboli sa odgovarajućim piktoqramima.

Izuzetno, na znakovima obavještenja može biti upotrebljena crvena boja, ali ne može preovladivati na znaku.

Izuzetno od stava 1 ovog člana:

1) znak III-3 (put sa prvenstvom prolaza) i znak III-4 (završetak puta sa prvenstvom prolaza) imaju unutrašnji kvadrat žute boje, a pojas između unutrašnjeg kvadrata i spoljne ivice znaka - bijele boje;

2) znak III-12 (strelasti putokaz) i znak III-13 (putokazna tabla koja se odnosi na turističku signalizaciju), može sadržati natpis, simbol ili natpis i simbol koji bliže određuju karakterističan objekat na koji se odnose;

3) znak III-18 (broj međunarodnog puta), je zelene boje, a simbol i spoljna ivica znaka su bijele boje;

4) znak III-8 (raskrsnica), znak III-8.1 (kružna raskrsnica), znak III-11.1 (prestrojavanje vozila sa nazivima naseljenih mjesta), znak III-12 (strelasti putokaz), znak III-13 (putokazna tabla), znak III-23 (naziv naseljenog mjesta), znak III-24 (završetak naseljenog mjesta), znak III-61 (potvrda pravca), znak III-64 (pretputokaz za izlaz), znak III-65, III-65.1 i III-65.2 (putokaz za izlaz) i znak III-67 (putokaz za prestrojavanje iznad saobraćajnih traka), III-72 (pretputokazna tabla za izlaz) - ako se odnose na autoputeve imaju polje zelene boje sa ivicom bijele boje, a boja slova je bijela.

Ako se odnose na puteve rezervisane za saobraćaj motornih vozila, imaju polje plave boje, sa ivicom bijele boje, a simboli i natpisi na njima su bijele boje.

Ako se odnose na ostale puteve, imaju polje žute boje, sa ivicom crne boje, a boja slova je crna, a za nazive djelova naselja, značajnih objekata, stadiona, turističkih znamenitosti i sl. imaju polje bijele boje, a ivice i natpisi su crne boje.

Znak III-30 (zona u kojoj je ograničeno trajanje parkiranja) ima na tabli bijele boje ucrtan znak II-35;

5) znak III-8 (raskrsnica) na liniji poprečnih pravaca može imati umetnute saobraćajne znakove;

6) znak III-17 (stacionarna tabla) i znak III-62 (tabla za označavanje naziva ulica), su bijele boje sa natpisom i okvirom crne boje;

7) znakovi III-20 (završetak autoputa), III-22 (završetak puta rezervisanog za saobraćaj motornih vozila), III-24 (završetak naseljenog mjesta), III-27.1 (prestanak najmanje dozvoljene brzine), III-29.1 (prestanak obaveze nošenja lanaca za snijeg), III-29.2 (završetak staze za bicikliste), III-29.3 (završetak staze za pješake) i III-29.4 (završetak staze za jahače), imaju kosu traku crvene boje, III-29.5 (prestanak zajedničke biciklističke staze) i III-29.6 (prestanak razdvojene biciklističke staze);

8) znak III-31 (izlaz iz zone u kojoj je ograničeno trajanje parkiranja), ima polje kvadrata bijele boje i upisan znak II-35 (zabrana parkiranja) i kose crte crne boje;

9) znakovi III-63, III-63.1, III-63.2 i III-63-3 (tabla za usmjeravanje) su bijele boje, a strelice crne boje;

10) znak III-73 (odmorište) i znak III-74 (izlazak na odmorište) imaju osnovu plave boje sa bijelim natpisima i simbolima crne boje na bijeloj umetnutoj osnovi;

11) znak III-80 (opasna dionica puta) ima podlogu reflektujuće limun žute ili žuto zelene boje sa fluorescentnim svojstvima sa upisanim znakom I-25 (Opasnost na putu) i natpisom „Opasnost!“ koji se ispisuju crnim slovima i dužinom dionice na koju se odnosi.

Ovi natpisi ispisuju se crnim slovima na bijeloj podlozi.

Na znaku može, umjesto znaka I-25, da bude upisan i drugi znak koji označava opasnost koja očekuje vozača;

12) znak III-83 (način korišćenja saobraćajne trake) ima osnovu znaka zelene boje kada se postavlja na autoputu i plave boje na svim ostalim putevima.

Dimenzije znakova obavještenja

Član 33

Prečnik kruga znakova obavještenja iznosi:

1) na državnim putevima (autoput, magistralni i regionalni put) čija je širina kolovoza 6,50 m i više - 90cm;

2) na državnim putevima čija je širina kolovoza manja od 6,50 m, na magistralnim i regionalnim putevima koji prolaze kroz naselje, lokalnim putevima i glavnim gradskim saobraćajnicama - 60 cm;

3) na ostalim opštinskim i nekategorisanim putevima – 40 cm;

4) ako se upotrebljavaju kao umetnuti znakovi - 30 cm.

Stranica kvadrata znakova obavještenja iznosi:

1) na državnim putevima (autoput, magistralni i regionalni put) čija je širina kolovoza 6,50 m i više - 90cm;

2) na državnim putevima čija je širina kolovoza manja od 6,50 m, na magistralnim i regionalnim putevima koji prolaze kroz naselje, lokalnim putevima i glavnim gradskim saobraćajnicama - 60 cm;

3) na ostalim opštinskim i nekategorisanim putevima – 40 cm;

4) ako se upotrebljavaju kao umetnuti znakovi - 30 cm.

Dimenzije pravougaonika znakova obavještenja iznosi:

1) na državnim putevima (autoput, magistralni i regionalni put) čija je širina kolovoza 6,50 m i više 90 x 135 cm;

2) na državnim putevima čija je širina kolovoza manja od 6,50 m, na magistralnim i regionalnim putevima koji prolaze kroz naselje, lokalnim putevima i glavnim gradskim saobraćajnicama 60 x 90 cm;

3) na ostalim opštinskim i nekategorisanim putevima 40 x 60 cm.

Izuzetno od stava 3 ovog člana odstupaju:

1) dimenzije znaka „naselje“ III-23.1 na državnim putevima (autoput, magistralni i regionalni put) čija je širina kolovoza 6,50 m i više - 120 x 80 cm, odnosno na ostalim putevima 80 x 60 cm;

2) dimenzije znakova obavještenja koji se posebno projektuju, odnosno znakova obavještenja za vođenje saobraćaja i znakova obavještenja-turistička signalizacija. Njihove dimenzije se određuju prema propisanim standardima.

Dopunske table

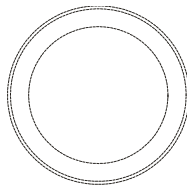
Član 34

Uz znakove opasnosti, znakove izričitih naredbi i znakove obavještenja mogu biti postavljene dopunske table.

Dopunska tabla je obavezna uz znak III-34 (bolnica), znak III-35 (stanica za prvu pomoć) i znak III-37 (telefon) ako udaljenost tih objekata nije ispisana na samom znaku.

Dopunske table su:

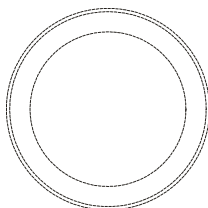
- 1) dopunska tabla IV-1, koja označava udaljenost između znaka uz koji je postavljena dopunska tabla i početka dijela puta odnosno mjesta na koje se znak odnosi;

200 m

IV-1

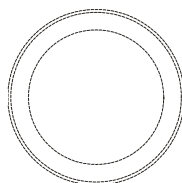
- 2) dopunska tabla IV-2, koja označava dužinu dijela puta na kome prijeti opasnost označena znakom odnosno na kome se primenjuje izričita zabrana, obaveza odnosno ograničenje označeno znakom;

↑ 2000 m ↑

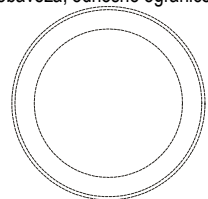
IV-2

- 3) dopunska tabla IV-3, koja označava udaljenost između znaka uz koji je postavljena dopunska tabla i objekta, terena ili dijela puta na koji se obavještenje odnosi;

IV-3

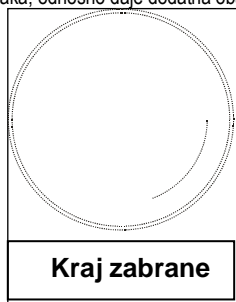
- 4) dopunska tabla IV-4, koja označava vrijeme za koje izričita zabrana, obaveza, odnosno ograničenje važi, ako ne važi neprekidno;

od 17 - 20 h

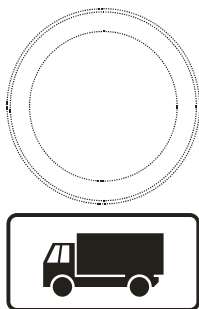
IV-4

- 5) dopunska tabla IV-5, koja riječima bliže određuje značenje znaka, odnosno daje dodatna obavještenja o vrsti i načinu korišćenja vremenske zone parkiranja;

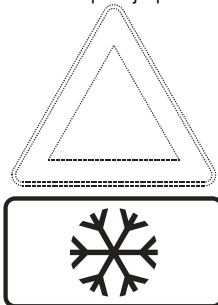
IV-5

- 6) dopunska tabla IV-6, koja simbolom bliže određuje značenje znaka uz koji se ističe. Ukoliko se na dopunskoj tabli nalazi simbol teretnog vozila, na tabli se može upisati i najveća dozvoljena masa koja se odnosi na teretno vozilo;

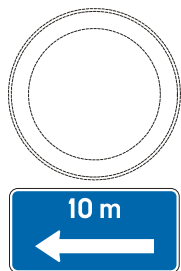
IV-6

- 7) dopunska tabla IV-7, koja označava blizinu dijela puta odnosno mjesta na kome postoji opasnost od klizavog kolovoza zbog nastanka poledice ili snijega;

IV-7

- 8) dopunske table IV-8, IV-8.1, IV-8.2, IV-8.3, IV-8.4, IV-8.5, koje označavaju primjenu zabrane parkiranja ili zaustavljanja vozila do znaka, od znaka, odnosno s jedne ili druge strane znaka;

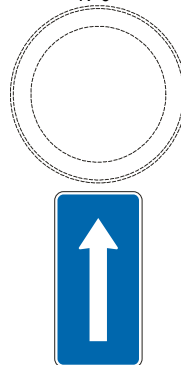
IV-8

IV-8.1

IV-8.2

IV-8.3

IV-8.4

IV-8.5

- 9) dopunska tabla IV-9, koja označava položaj parkirališta ili garaža i udaljenost do njega;

IV-9

- 10) dopunske table IV-10, IV-11, IV-12, označavaju način parkiranja na trotoaru koje se reguliše znakom III-32, i to: IV-10 parkiranje na trotoaru pod uglom u odnosu na podužnu osu kolovoza, IV-11 parkiranje na trotoaru paralelno sa podužnom osom kolovoza i IV-12 parkiranje na trotoaru upravno na podužnu osu kolovoza;

IV-10

IV-11

IV-12

- 11) dopunske table IV-13, IV-14 i IV-15, označavaju način parkiranja kada se ono izvodi dijelom na trotoaru a dijelom na kolovozu, koje se reguliše znakom III-32, i to: IV-13 parkiranje na trotoaru i kolovozu pod uglom u odnosu na podužnu osu kolovoza, IV-14 parkiranje na trotoaru i kolovozu paralelno sa podužnom osom kolovoza i IV-15 parkiranje na trotoaru i kolovozu upravno na podužnu osu kolovoza;

IV-13

IV-14

IV-15

- 12) dopunske table IV-16, IV-17, IV-18, označavaju način parkiranja na kolovozu koji se reguliše znakom III-32, i to: IV-16 parkiranje na kolovozu pod uglom, u odnosu na podužnu osu kolovoza, IV-17 parkiranje na kolovozu paralelno sa podužnom osom kolovoza i IV-18 parkiranje na kolovozu upravno na podužnu osu kolovoza;

IV-16

IV-17

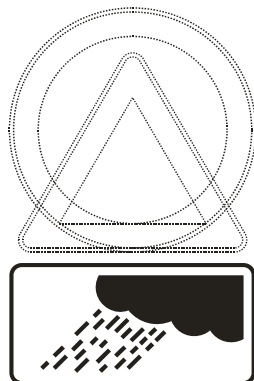
IV-18

- 13) dopunska tabla IV-19, koja označava dionicu puta na kome se snijeg čisti mašinski i postavlja se za vrijeme čišćenja snijega uz znak „Opasnost na putu“ (I-25);

IV-19

- 14) dopunske table IV-20 i IV-20.1 koje označavaju vremenske uslove u kojima važi znakom označena opasnost ili izričita naredba, i to: IV-20 kada pada kiša i IV-20.1 kada je na kolovozu snijeg;

IV-20

IV-20.1

- 15) dopunska tabla IV-21, koja označava da je parkiralište, odnosno parking mjesto rezervisano za vozila lica sa invaliditetom i postavlja se uz III-32 i III-32.1;

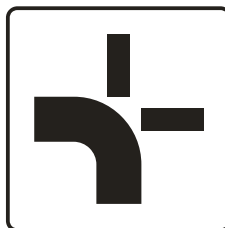
IV-21

- 16) dopunska tabla IV-22, koja označava vrstu oštećenja na kolovozu i dužinu puta na koju se odnosi;

IV-22

- 17) dopunska tabla „pružanje puta sa pravom prvenstva prolaza” (IV-23), koja označava put sa prvenstvom prolaza. Položaj simbola na znaku IV-23 mora da odgovara konkretnom položaju puta sa prvenstvom prolaza u odnosu na sporedni put i postavlja se uz znakove (II-1), (II-2) i (III-3).

IV-23

Boja osnove dopunske table

Član 35

Dopunska tabla mora da ima ista svojstva u pogledu boje osnove i retrorefleksije, kao i znak uz koji se dopunska tabla postavlja, a boja natpisa i simbola na dopunskoj tabli mora biti ista kao i boja natpisa i simbola na znaku uz koji se dopunska tabla postavlja.

Izuzetak predstavlja dopunska tabla (IV-5) koja daje dodatna obavještenja o vrsti i načinu korišćenja vremenske zone parkiranja.

Dimenzije dopunske table

Član 36

Širina dopunske table postavljene uz znak na putu ne smije biti veća od dužine one strane znaka uz koji se dopunska tabla postavlja, odnosno od prečnika znaka, ako je znak u obliku kruga osim ako se postavlja uz znak II-1.

Visina dopunske table ne smije, da iznosi više od polovine njene dužine, osim kod dopunskih tabli IV-8.3, IV-8.4 i IV-8.5.

Materijali za izradu saobraćajnih znakova

Član 37

Upotreba retroreflektujućih materijala za izradu lica saobraćajnog znaka zavisi od kategorije puta, i to:

- 1) na državnim putevima (autoput, magistralni i regionalni put) od materijala klase 3;
- 2) na opštinskim putevima i na glavnim gradskim saobraćajnicama od materijala klase 2, i
- 3) na ulicama u naselju od materijala klase 1.

Izuzetno od stava 1 ovog člana:

- 1) na državnim putevima od materijala klase 2 se izrađuju znakovi uz objekte na putu (tuneli, mostovi, vijadukti.);
- 2) na opštinskim putevima i na glavnim gradskim saobraćajnicama od materijala klase 3 izrađuju se: znak II-2, znak II-1, prelaz preko pruge u nivou sa i bez rampe, znak III-63, znak III-63.1, znak III-63.2, znak III-63.3, znakovi obavještenja za obilježavanje prepreka na putu i zoni radova, i znakovi u zoni škola;
- 3) na ulicama u naselju od materijala klase 2 izrađuju se znak II-2, znak II-1 i prelaz preko pruge u nivou sa ili bez rampe.

Radi povećanja uočljivosti na materijalima klase 3, sa fluorescentnim svojstvima, mogu biti izrađeni:

- 1) znakovi u zoni radova na putu, na žutoj podlozi, i
- 2) znakovi na mjestima gdje je potrebno da se istakne značaj informacije na znaku ili je uočljivost takvih znakova umanjena okruženjem na žuto-zelenoj podlozi.

Veličina podloge na koju se ugrađuje znak mora da bude za jednu dimenziju veća od ugrađenog znaka, a za znakove veće od najveće propisane dimenzije, podloga se proporcionalno uvećava.

Znakovi sa izmjenljivim sadržajem poruka

Član 38

Znakovi sa izmjenljivim sadržajem poruka moraju u svemu da imaju izgled i sadržaj znakova propisanih ovim pravilnikom i imaju isto značenje.

Znakovi sa izmjenljivim sadržajem poruka mogu da budu:

- 1) kontinuirani znakovi, koji su slični fiksnim saobraćajnim znakovima i jedina razlika je da se korišćenjem elektro-mehaničkih sredstava mogu prikazivati različite poruke (rotirajući znakovi u obliku prizmi, lamela ili rotirajućeg zastora), i
- 2) nekontinuirani znakovi, koji oblikuju poruke korišćenjem individualnih elemenata koji mogu da budu u jednom od dva stanja (ili više) i time mogu da oblikuju različite poruke na istoj prednjoj površini znaka (znakovi sa optičkim vlaknima LED diodama ili tečnim kristalima).

Ako se znakovi sa izmjenljivim sadržajem poruka izvode kao kontinuirani znakovi moraju da zadovolje sljedeće uslove:

- 1) značenje simbola mora da bude jasno najmanje na 150 m udaljenosti, i
- 2) intenzitet osvijetljenosti znaka mora da bude prilagođen uslovima okruženja i mora da bude obezbijeden noćni model rada.

Poruka koju prikazuju znakovi sa izmjenljivim sadržajem poruka može da se sastoji od teksta, odnosno simbola.

Materijal za izradu znakova sa izmjenljivim sadržajem poruka

Član 39

Materijali od kojih se izrađuju kućišta znakova sa izmjenljivim sadržajem poruka moraju da budu otporni na koroziju u skladu sa odgovarajućim propisima i standardima za materijale koji se koriste.

Način postavljanja znakova sa izmjenljivim sadržajem poruka

Član 40

Kada se znakovi sa izmjenljivim sadržajem poruka postavljaju duž autoputa, bez obzira da li su poruke povezane ili ne, rastojanje između znakova ne smije da bude manje od 400 m, a optimalno rastojanje je 700 m.

Minimalno rastojanje između znakova sa izmjenljivim sadržajem na putevima sa dvije trake po smjeru je 300 m.

Za postavljanje znakova sa izmjenljivim sadržajem poruka, zbog konstrukcije znakova, koriste se portali i poluportali ili posebno konstruisani stubovi nosači.

Prilikom projektovanja nosača znakova iz stava 1 ovog člana, treba predvidjeti slobodan pristup znakovima u slučaju potrebnog servisiranja.

Znakova sa izmjenljivim sadržajem poruka, treba da budu u skladu sa standardom MEST EN 12966-1.

Oznake na kolovozu i trotoaru

Član 41

Oznake na kolovozu su:

- 1) uzdužne oznake;
- 2) poprečne oznake, i
- 3) ostale oznake na kolovozu i trotoaru.

Oznake na kolovozu čine linije, strelice natpisi i druge oznake.

Boje oznake na kolovozu

Član 42

Oznake na kolovozu su bijele boje.

Izuzetno od stava 1 ovog člana žute boje su:

- 1) oznake mjesta na kolovozu i trotoaru na kojima je zabranjeno parkiranje;
- 2) privremene oznake na kolovozu koje se koriste prilikom izvođenja radova na putu;
- 3) linije za odvajanje saobraćajnih trake za kretanje vozila javnog prevoza putnika, i
- 4) oznake kojima se obilježavaju mesta za određene namjene (autobuska stajališta, taksi vozila, policija i dr.).

Obilježavanje oznaka na kolovozu

Član 43

Oznake na kolovozu obilježavaju se na saobraćajnicama sa savremenim kolovoznim zastorom.

Primjena materijala za njihovo izvođenje, zavisno od ranga puta, utvrđeni su u Prilogu 1 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Oznake za obilježavanje mjesta za parkiranje, kao i ostale oznake na parkiralištima i u garažama mogu da se obilježavaju materijalima koji nemaju retroreflektujuća svojstva.

Način postavljanja oznaka na kolovozu

Član 44

Oznake na kolovozu ucrtavaju se odnosno ugrađuju ili utiskuju u kolovozni zastor na putevima sa savremenim kolovozom kao tankoslojni i debeloslojni materijali.

Oznake na kolovozu mogu da se izvode bojljima, toplom i hladnom plastikom, aplikativnim trakama, klinovima i markerima.

Oznake na kolovozu ne smiju povećavati klizavost kolovoza, a njihova visina ne smije biti iznad nivoa kolovoza više od 0,7 cm, a ako su kao oznake na kolovozu upotrijebljene metalne glave, visina oznaka ne smije biti viša od 1,5 cm iznad nivoa kolovoza.

Izuzetno od stava 3 ovog člana mogu biti delineatori i markeri kojima se označava središnja ili ivična linija na objektima i devijacijama koja može biti viša od 0,6 cm, ali ne smije biti viša od 2,9 cm iznad površine kolovoza.

Za privremene oznake na kolovozu u vrijeme radova na putu ili za vrijeme posebnih događaja uvijek se moraju primijeniti aplikativni materijali sa privremenom trajnošću, a nakon uklanjanja ovih oznaka na kolovozu ne smiju da ostanu tragovi privremene signalizacije.

Oznake na kolovozu moraju da zadrže najmanje 85% svoje površine na kraju garantnog perioda i na kraju tog perioda ne smiju imati manje vrijednosti retrorefleksije od onih koje su predviđene ovim pravilnikom.

Uzdužne oznake na kolovozu

Član 45

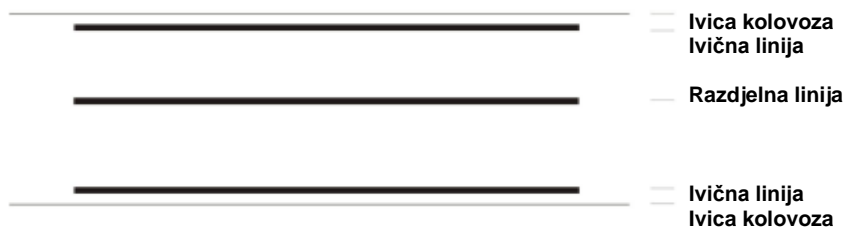
Uzdužne oznake na kolovozu (V-1) su razdjelne linije, ivične linije i linije upozorenja.

Razdjelna linija razdvaja kolovoz na kolovozne trake odnosno na saobraćajne trake.

Razdjelne linije izvode se kao neisprekidane, isprekidane ili kombinovane.

Isprekidane i neisprekidane razdjelne linije izvode se kao, obične ili udvojene.

Neisprekidana razdjelna linija označava zabranu prelazanja preko te linije i zabranu kretanja po toj liniji.

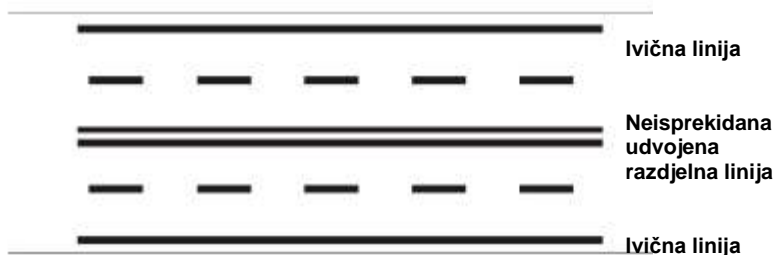

V-1

Udvojena neisprekidana razdjelna linija (V-2) označava zabranu prelaska preko te linije ili kretanja po njoj.

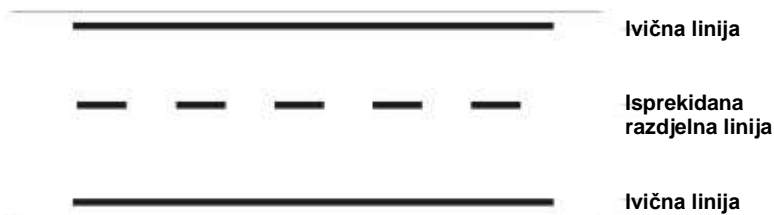
Udvojena neisprekidana razdjelna linija izvodi se na kolovozima sa dvosmjernim saobraćajem:

- 1) sa dvije i više saobraćajnih traka po smjeru;
- 2) sa neparnim brojem saobraćajnih traka ako je u oba smjera zabranjeno preticanje tako da se prilikom preticanja koristi saobraćajna traka namijenjena za kretanje iz suprotnog smjera;
- 3) u tunelima i na prilazima tunelima u dužini od 150 m do 250 m;
- 4) na putnim objektima (mostovi, tuneli..), i
- 5) ako to zahtijevaju saobraćajni uslovi ili uslovi bezbjednosti na putu ili okruženju.

V-2

Isprekidana razdjelna linija (V-3) može biti obična i kratka isprekidana linija.

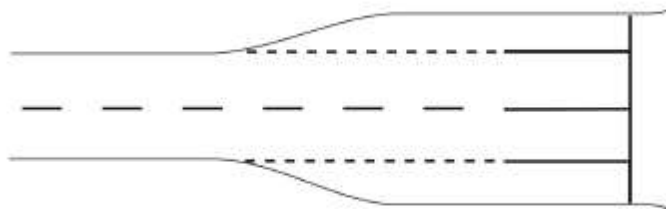
V-3

Razdjelna isprekidana obična linija koristi se za:

- 1) razdvajanje kolovozne trake na putu sa samo po jednom saobraćajnom trakom za svaki smjer, i
- 2) razdvajanje kolovozne trake na saobraćajne trake.

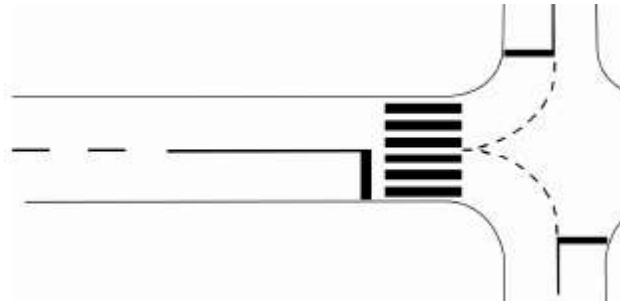
Razdjelna isprekidana kratka linija koristi se:

- 1) na prilaznim kracima za obilježavanje posebnih saobraćajnih traka za lijevo i desno skretanje na raskrsnici (V-4);
- 2) kao razdjelna linija na dvosmjernim biciklističkim stazama, i
- 3) kao linija vodilja za kretanje vozila kroz raskrsnicu (V-4.1).

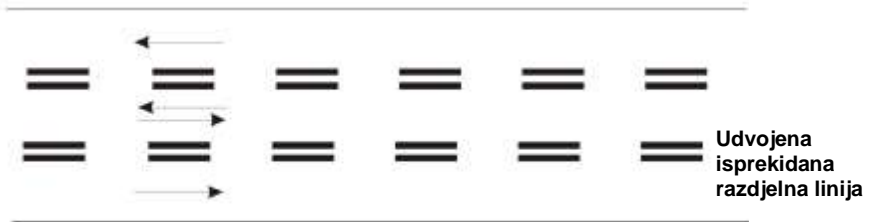
V-4

V-4.1

Razdjelna udvojena isprekidana linija (V-5) koristi se za obilježavanje saobraćajnih traka sa izmjenljivim smjerom kretanja na kojima je saobraćaj regulisan uređajima za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova.

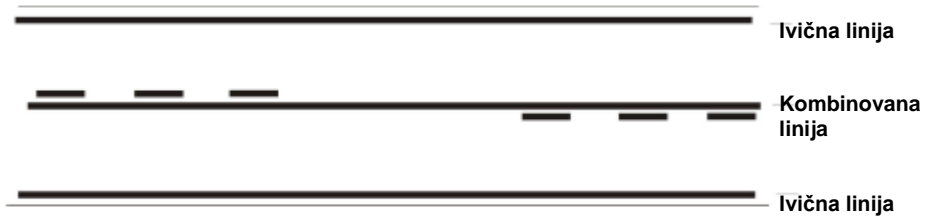

V-5

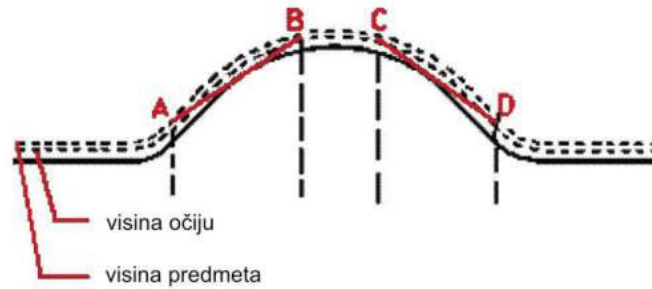
Razdjelna udvojena kombinovana linija (V-6) označava zabranu prelaska preko te linije ili kretanja po njoj, za vozila koja se kreću saobraćajnom trakom u kojoj je neisprekidana linija bliža desnoj ivici kolovoza od isprekidane.

Razdjelna udvojena kombinovana linija koristi se za razdvajanje saobraćajnih traka na mjestima gdje uslovi preglednosti dozvoljavaju preticanje samo u jednom smjeru, tako da se koristi saobraćajna traka namijenjena za kretanje iz suprotnog smjera.

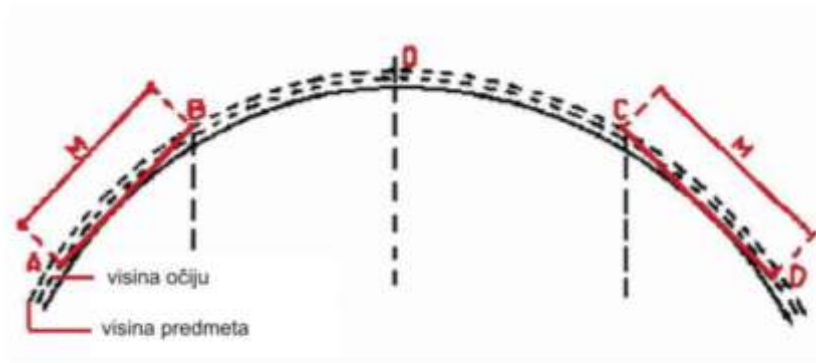
Udvojena kombinovana linija služi za razdvajanje saobraćajnih traka na mjestima gdje su uslovi preglednosti takvi da dopuštaju preticanje samo u jednom smjeru kretanja (V-6, V-6.1, V-6.2, V-6.3, V-6.4, V-6.5, V-6.6 i V-6.7).

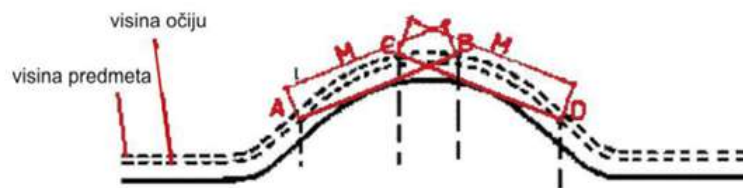
V-6

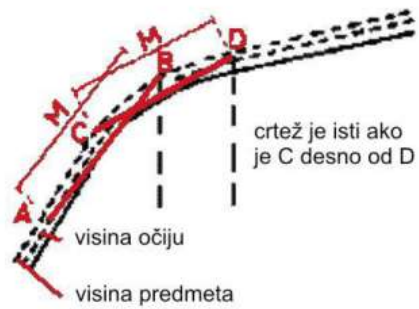
V-6.1

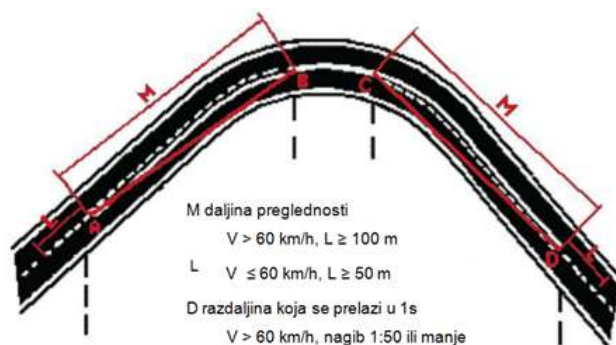
V-6.2

V-6.3

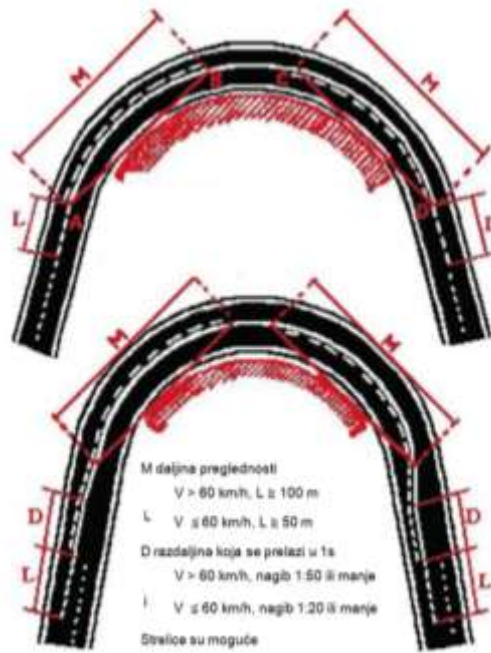
V-6.4

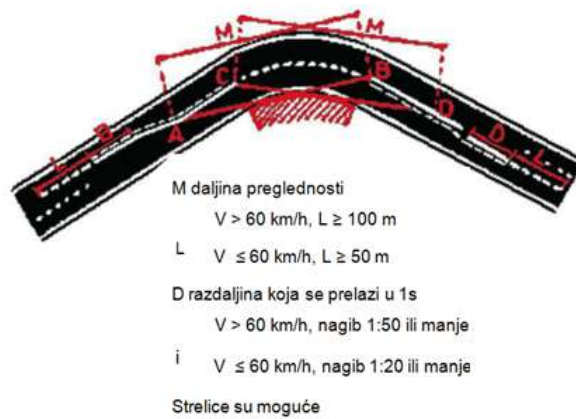
M daljina preglednosti
 $V > 60 \text{ km/h}, L \geq 100 \text{ m}$
 $V \leq 60 \text{ km/h}, L \geq 50 \text{ m}$
 D razdaljina koja se prelazi u 1s
 $V > 60 \text{ km/h}, \text{ nagib } 1:50 \text{ ili manje}$
 $V \leq 60 \text{ km/h}, \text{ nagib } 1:20 \text{ ili manje}$

Strelice su moguće

V-6.5

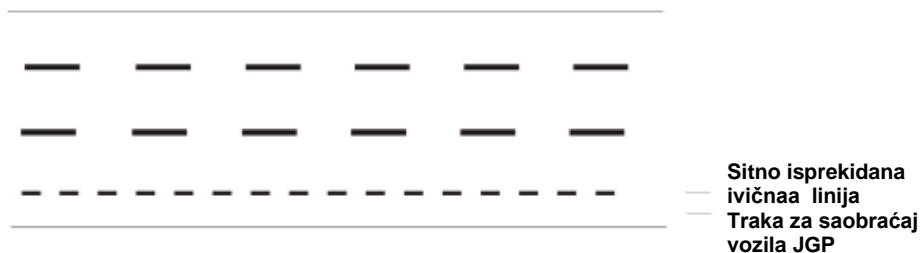

V-6.6

V-6.7

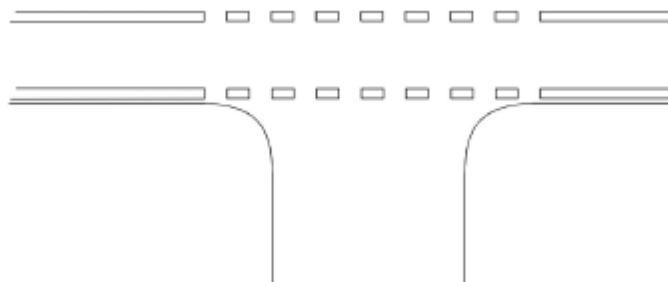
Ivična linija (V-7) služi da označi ivicu vozne površine kolovoza.
 Ivična linija može biti neisprekidana i isprekidana.

V-7

Ivična linija može da bude normalna i široka.

Široka ivična linija koristi se na autoputu i putu rezervisanom za saobraćaj motornih vozila sa raskrscicama u više nivoa.

V-8

Linija upozorenja (V-9) koristi se za najavljuvanje blizine neisprekidane linije.

V-9

Širina uzdužnih linija na kolovozu

Član 46

Širina uzdužnih linija na kolovozu iznosi najmanje 10cm, a rastojanje između paralelnih uzdužnih udvojenih linija iznosi 10cm.

Poprečne oznake na kolovozu

Član 47

Poprečne oznake na kolovozu obilježavaju se neisprekidanim ili isprekidanim linijama i mogu biti povučene na kolovozu tako da zahvataju jednu ili više saobraćajnih traka.

Poprečne oznake su:

- 1) linija zaustavljanja;
- 2) kosnici;
- 3) graničnici;
- 4) pješaćki prelazi, i
- 5) prelaz biciklističke staze preko kolovoza.

Linije zaustavljanja

Član 48

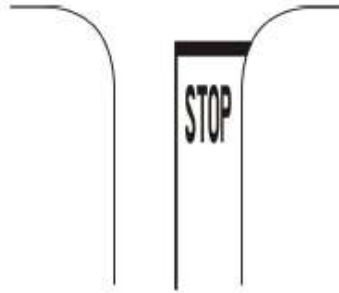
Linije zaustavljanja su neisprekidane linije (V-13) i isprekidane linije (V-13.1 i V-13.2).

Neisprekidana linija zaustavljanja (V-13), postavljena ispred svjetlosnog saobraćajnog znaka, označava mjesto na kolovozu neposredno prije koga vozač mora da zaustavi vozilo samo ako mu je svjetlosnim saobraćajnim znakom zabranjen prolaz.

Neisprekidana linija zaustavljanja (V-13), postavljena na prilazu raskrscnici sa putem sa prvenstvom prolaza, gdje je postavljen znak „obavezno zaustavljanje“ (II-2), označava mjesto na kolovozu neposredno prije koga vozač mora da zaustavi vozilo.

Neisprekidana linija zaustavljanja (V-13), postavljena ispred znaka „zabrana prolaza bez zaustavljanja“ (II-32), (II-32.1), (II-32.2) koji označava blizinu carinarnice, policije ili naplatnog mjesta za putarinu, označava mjesto neposredno prije koga vozač mora da zaustavi vozilo.

Ispred neisprekidane linije zaustavljanja (V-13) na kolovozu može da se obilježi riječ „STOP“.

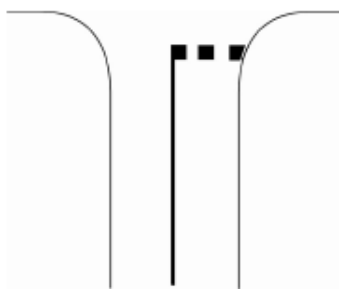

V-13

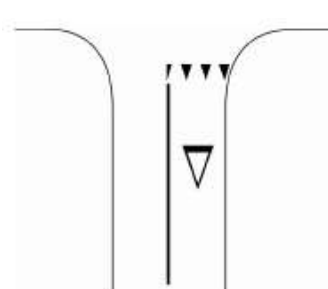
Isprekidana linija zaustavljanja (V-13.1) i (V-13.2), postavljena na raskrsnici, na putu sa prvenstvom prolaza, gdje je postavljen znak „ukrštanje sa putem sa prvenstvom prolaza” (II-1), označava mjesto na kolovozu na kome je vozač dužan da ustupi prvenstvo vozilima koja se kreću putem na koji nailazi i da, po potrebi, zaustavi vozilo prije linije zaustavljanja.

Neposredno prije linije zaustavljanja (V-13.1), odnosno (V-13.2) na kolovozu može da se obilježi saobraćajni znak „ukrštanje sa putem sa prvenstvom prolaza” (II-1).

Na prilazu raskrsnici sa putem sa prvenstvom prolaza ako iz bilo kog razloga ne postoji saobraćajni znak II-1 ili II-2 linije V-13 i V-13.1 imaju značenje kao da znak postoji.

V-13.1

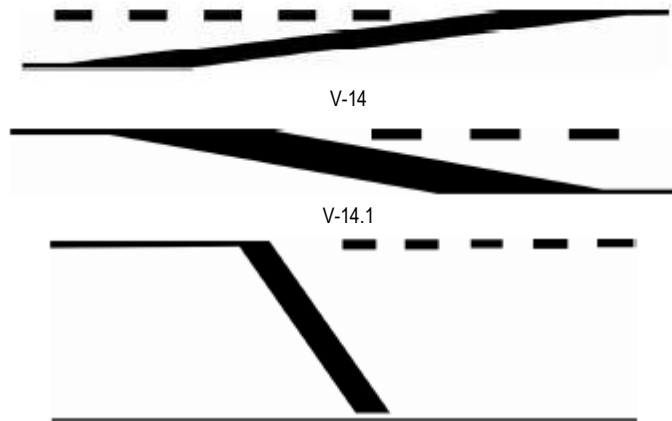

V-13.2

Označavanje mjesta zatvaranja trake

Član 49

Kosnik označava mjesto zatvaranja trake (V-14), otvaranja trake (V-14.1) i zatvaranja saobraćajne trake rezervisane za vozila javnog prevoza putnika (V-14.2).

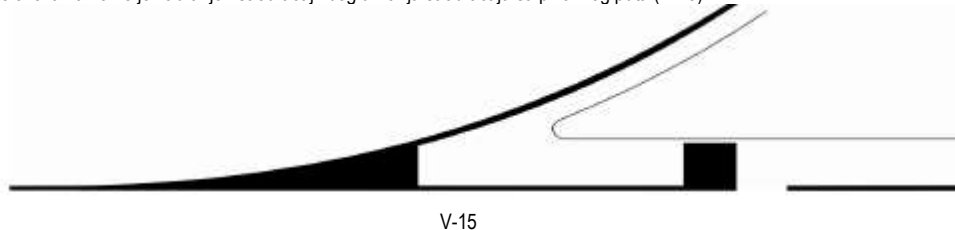

V-14

V-14.1

V-14.2

Graničnik označava dio kolovoza na kome je zabranjen saobraćaj zbog ulivanja saobraćaja sa prilaznog puta (V-15).

V-15

Pješački prelaz

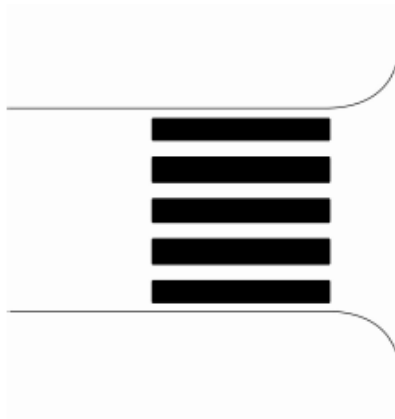
Član 50

Pješački prelaz označava dio površine kolovoza namenjen za prelaz pješaka (V-16).

Na mjestima na kojima pješački prelaz nije moguće obilježiti bojom, prelaz se može obilježiti čeličnim elementima, klinovima ili reflektujućim materijalima.

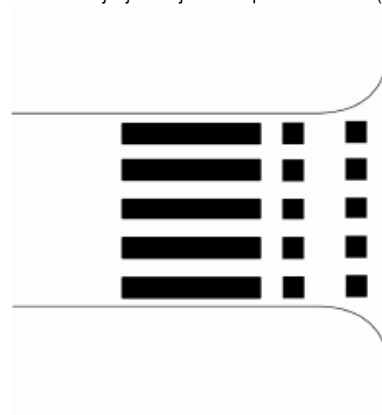
Na kolovozu pored pješačkog prelaza koji se nalazi u blizini škole mora da stoji natpis „ŠKOLA”.

Ispred pješačkih prelaza na državnim putevima kroz naselja obavezno se ugrađuju zvučne trake.

V-16
Prelaz biciklističke staze preko kolovoza
Član 51

Prelaz biciklističke staze preko kolovoza je dio površine kolovoza namijenjen isključivo za prelaz biciklista (V-17).

V-17
Ostale oznake na kolovozu i trotoaru
Član 52

Ostale oznake na kolovozu i trotoaru su:

- 1) strelice;
- 2) polja za usmjeravanje saobraćaja;
- 3) linije usmjeravanja;
- 4) natpisi;
- 5) oznake za označavanje saobraćajnih površina za posebne namjene;
- 6) obilježavanje mjesta za parkiranje, i
- 7) vertikalne oznake (oznake na predmetima uz ivicu kolovoza).

Strelica na kolovozu
Član 53

Strelica na kolovozu služi za obilježavanje obaveznog smjera kretanja vozila ako je ubilježena u saobraćajnoj traci oivičenoj neisprekidanim linijama i za obavještanje vozača o namjeni saobraćajnih traka, ako je ubilježena u traci oivičenoj isprekidanom linijom.

Strelicama se može označiti: jedan smjer (V-18), dva smjera (kombinovane) (V-19), prestrojavanje na dvije bliske raskrsnice gdje prestrojavanje mora da se izvede prije prve raskrsnice (V-20), smjer kretanja u garažama (V-21) i skretanje saobraćaja (V-22).

V-18

V-19

V-20

V-21

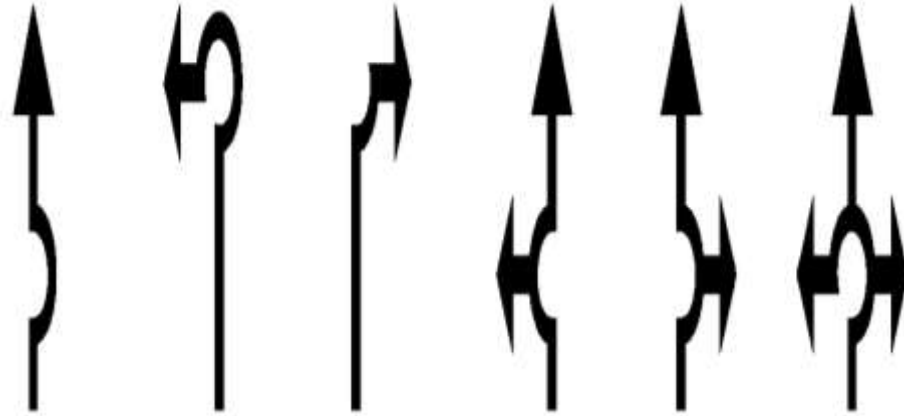
V-22

Uska strelica za skretanje saobraćaja može se primijeniti umjesto linije upozorenja (V-22.1).

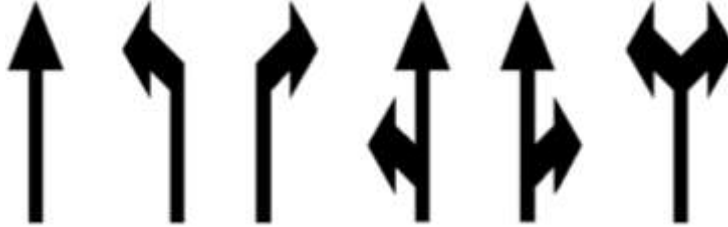
V-22.1

Strelice na ulivu u kružnu raskrsnicu (V-22.2) se koriste na ulivnim kracima kružne raskrsnice.

V-22.2

Strelice na biciklističkim površinama (V-22.3) se koriste za usmjeravanje saobraćaja biciklista. Dužina strelica iznosi 1,6 m.

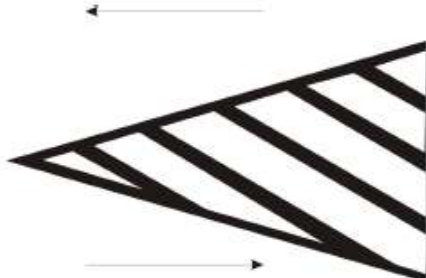

V-22.3

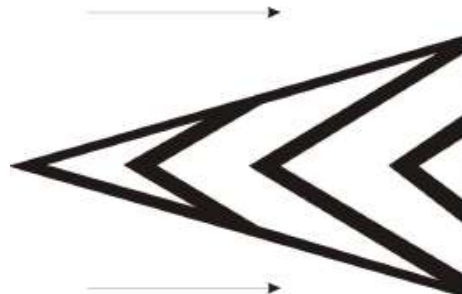
Polja za usmjeravanje saobraćaja Član 54

Polja za usmjeravanje saobraćaja označavaju površinu na kojoj je zabranjen saobraćaj i na kojoj nije dozvoljeno zaustavljanje i parkiranje.

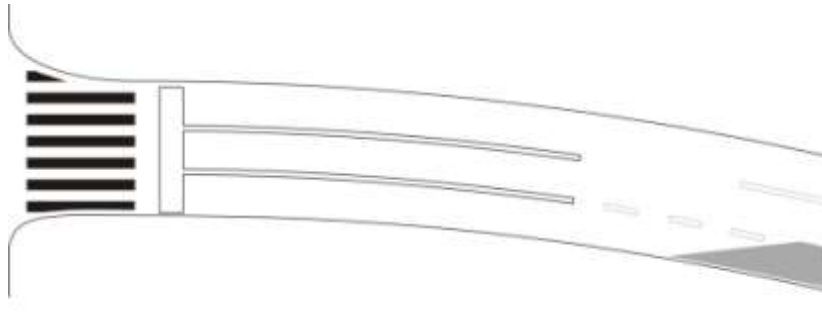
Polja za usmjeravanje saobraćaja izvode se: između dvije trake sa suprotnim smjerovima (V-23), između dvije trake sa istim smjerovima (V-23.1), na mjestu otvaranja posebne trake za skretanje (V-23.2), ispred ostrva za razdvajanje saobraćajnih tokova (V-23.3 i V-23.4), na ulivnim kracima na autoputu (V-23.5) i na izlivnom kraku sa autoputa (V-23.6).

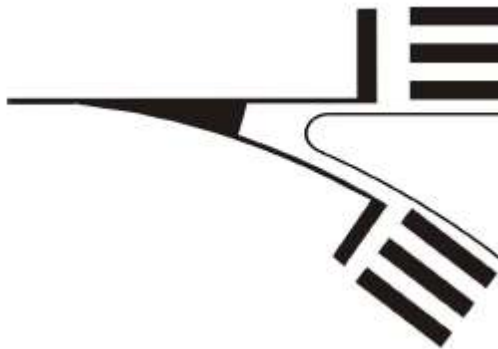
V-23

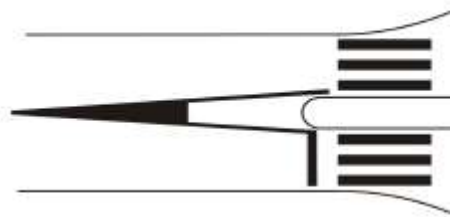
V-23.1

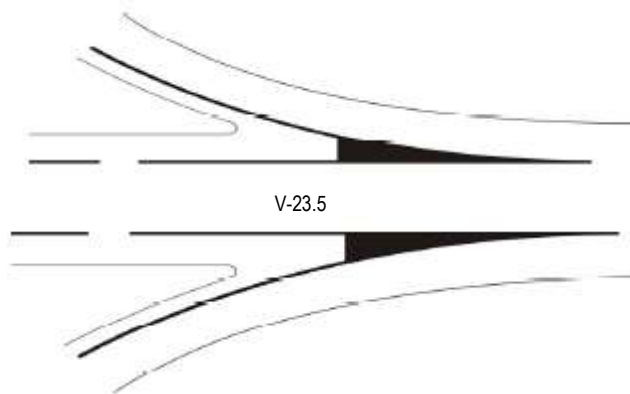
V-23.2

V-23.3

V-23.4

V-23.5

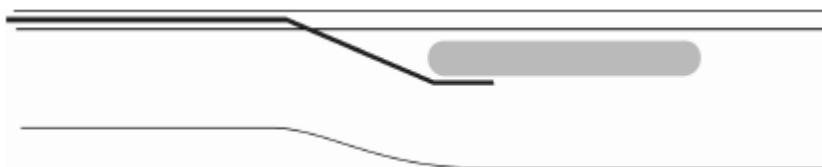

V-23.6

**Linija usmjeravanja
Član 55**

Linija usmjeravanja označava mjesto promjene slobodne površine kolovoza ispred fiksnih prepreka koje se nalaze na putu ili na njegovim ivicama.

Linije usmjeravanja mogu da budu ispred ostrva za prestrajavanje vozila javnog prevoza putnika (V-24), za oblikovanje prepreke na ivici puta (V-24.1) i za označavanje promjene korisne površine kolovoza (V-24.2).

V-24

V-24.1

V-24.2

Natpisi
Član 56

Natpisi na kolovozu pružaju učesnicima u saobraćaju dodatna obavještenja, i to mogu biti: „STOP“ (V-25), „ŠKOLA“ (V-25.1), „BUS“ (V-25.2), „TAXI“ (V-25.3), saobraćajni znakovi (V-25.4), simbol bicikla (V-25.5) ili simbol kolica za lica sa invaliditetom (V-25.6), kao i nazivi mjesta i brojevi puteva.

STOP

V-25

ŠKOLA

V-25.1

BUS

V-25.2

TAXI

V-25.3

V-25.4

V-25.5

V-25.6

Natpis „BUS“ (V-25.2) označava saobraćajnu traku za vozila javnog prevoza putnika. Postavlja se na početku saobraćajne trake za vozila javnog prevoza putnika i ponavlja se nakon svake raskrsnice.

Natpis „saobraćajni znakovi“ (V-25.4) se postavlja na kolovozu, na mjestima gdje je ovakvom oznakom potrebno dodatno upozoriti vozača na opasnost, odnosno ograničenje koje mu je propisano saobraćajnim znakom.

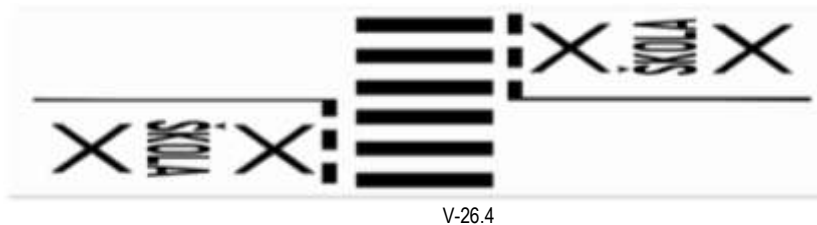
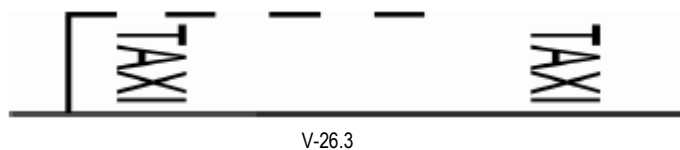
Natpis - piktogrami bicikla (V-25.5) označava biciklističku stazu odnosno traku. Postavlja se na početku saobraćajne trake odnosno staze i posle svake raskrsnice.

Natpis - piktogram kolica za lica sa invaliditetom (V-25.6) označava da je parking mjesto na kome je obilježen namjenjen isključivo za parkiranje vozila lica sa invaliditetom.

Označavanje saobraćajnih površina za posebne namjene

Član 57

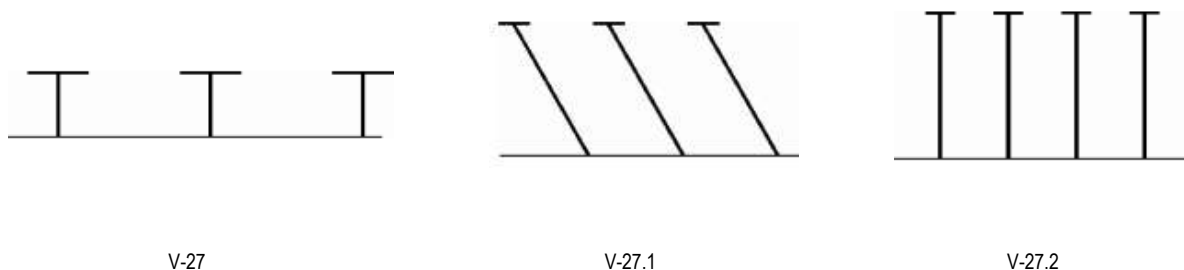
Označavanje saobraćajnih površina za posebne namjene služi za obilježavanje mjesta gdje je zabranjeno zaustavljanje – parkiranje na trotoaru (V-26) i kolovozu (V-26.1), obilježavanje mjesta rezervisanih za autobuska stajališta (V-26.2), obilježavanje mjesta rezervisanih za taksi vozila (V-26.3) ili druga vozila, obilježavanje zona pješačkih prelaza u zoni škola (V-26.4).

Obilježavanje mjesta za parkiranje

Član 58

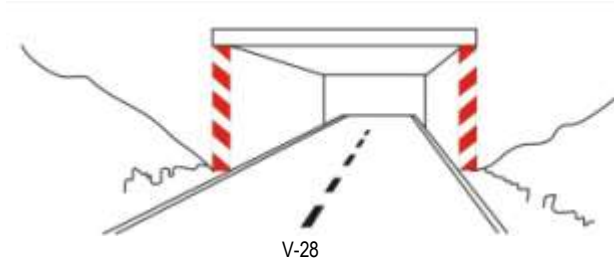
Oznaka „parking mjesto“ (V-27), (V-27.1) i (V-27.2) označava mjesto i način parkiranja vozila. Parkiranje može da bude podužno (V-27), koso (V-27.1) i uspravno (V-27.2).

Vertikalne oznake uz ivicu kolovoza

Član 59

Elementi konstrukcije i opreme javnih puteva i drugih predmeta koji predstavljaju stalne prepreke unutar gabarita slobodnog profila puta obilježavaju se oznakom (V-28).

Uređaji za davanje svjetlosnih i zvučnih znakova Član 60

Semafori se koriste za regulisanje saobraćaja i označavanje radova i prepreka na putu.

Semafori koji se koriste za regulisanje saobraćaja su:

- 1) semafori za regulisanje kretanja vozila;
- 2) semafori za regulisanje kretanja bicikala i mopeda na biciklističkim trakama ili stazama;
- 3) semafori za regulisanje pristupa;
- 4) semafori za regulisanje saobraćaja po saobraćajnim trakama;
- 5) semafori za regulisanje kretanja pješaka;
- 6) semafori za regulisanje kretanja tramvaja;
- 7) semafori za regulisanje kretanja određenom brzinom, i
- 8) semafori kojima se najavljuje približavanje voza prelazu puta preko željezničke pruge.

Semaforima se emituju svjetlosni saobraćajni znakovi odnosno svijetla crvene, žute, zelene odnosno bijele boje.

Svjetlosni saobraćajni znakovi mogu biti i sa grafičkim prikazom, koji dodatno objašnjava njegovo značenje, odnosno definiše kategoriju korisnika na koju se pojam odnosi.

Semafori za regulisanje kretanja vozila Član 61

Na semaforu za regulisanje kretanja vozila na prilazu raskrsnici postavljaju se po vertikalnoj osi, jedno ispod drugog crveno, žuto i zeleno svijetlo.

Ako je semafor postavljen iznad saobraćajne trake, svijetla mogu biti postavljena po horizontalnoj osi, jedno pored drugog, crveno, žuto i zeleno svijetlo gledano sa lijeva na desno.

Prečnik kruga svjetlosnog saobraćajnog znaka je 210 mm ili 300 mm.

Svjetlosni saobraćajni znakovi na semaforu moraju biti istih dimenzija.

Izuzetno od stava 4 ovog člana prikaz crvenog svijetla može biti dimenzije 300 mm, kada su žuto i zeleno svijetlo dimenzija 210 mm.

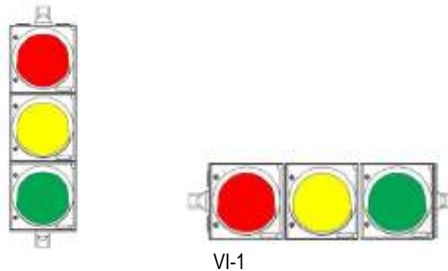
Svi semafori na prilazu raskrsnici ne moraju imati svjetlosne saobraćajne znakove istih dimenzija, odnosno semafori koji se postavljaju iznad kolovoza mogu imati znakove većih dimenzija određenih u st. 3. i 4. ovog člana.

Semaforu iz stava 1 ovog člana može se pridodati tajmer za odbrojavanje preostalog vremena do pojave zelenog signalnog svijetla i grafička i/ili tekstualna interpretacija poruke koja se želi prenijeti vozačima.

Displej tajmera se postavlja u visini crvenog svijetla tako da se njihove gornje ivice poklapaju i konstruisan je tako, da ne zaklanja ostale elemente saobraćajne signalizacije postavljene na stub semafora.

Zeleni svjetlosni saobraćajni znakovi Član 62

Zeleni svjetlosni saobraćajni znakovi bez grafičkog simbola (VI-1), se primjenjuju kada se neko od kretanja realizuje sa ili bez postojanja dozvoljenog konflikta sa nekim od vozačkih ili pješачkih tokova na raskrsnici.

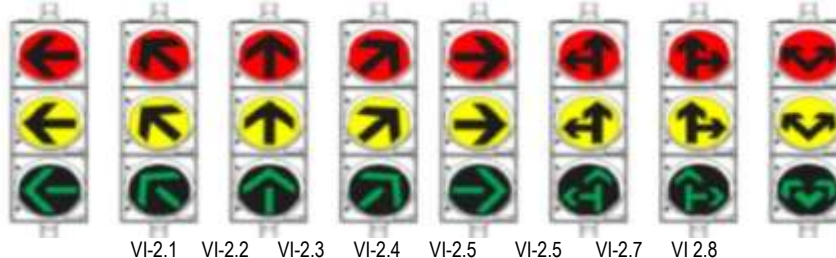

VI-1

Semafori koji daju direkcione svjetlosne saobraćajne znakove (VI-2.1-VI-2.8) koriste se za regulisanje kretanja vozila na jednom ili više prilaza raskrsnici, ili na jednom ili više krakova raskrsnice, ili za kretanje vozila iz jednog ili više smjerova kretanja.

Zeleni direkcioni svjetlosni saobraćajni znak sa grafičkim simbolom jednom ili dvije strelice se primenjuju kada je obezbijedeno da se kretanje vozila, u smjeru određeno strelicom odnosno strelicama, odvija kao bezkonfliktno.

Grafički simbol strelice koji označava smjer kretanja, izvodi se kao crni uz crveno i žuto svijetlo odnosno kao zeleni na crnoj podlozi za zeleno svijetlo.

VI-2.1

VI-2.2

VI-2.3

VI-2.4

VI-2.5

VI-2.5

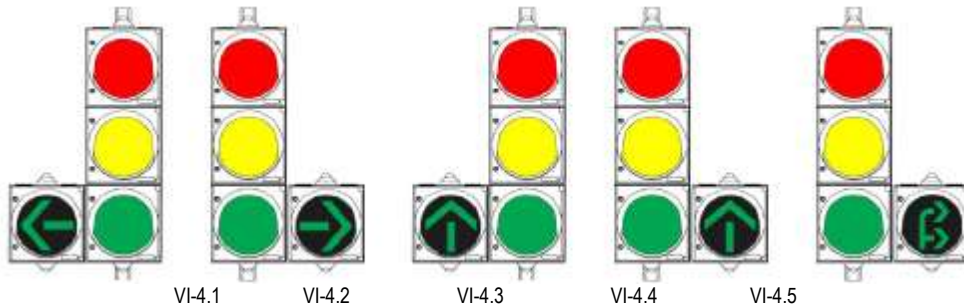
VI-2.7

VI-2.8

Semafor sa trobojnim svjetlima

Član 63

Semafor sa trobojnim svjetlima može da ima dodatni svjetlosni saobraćajni znak (VI-4.1 - VI-4.5) u obliku zelene strelice-uslovni znak. Dodatni svjetlosni saobraćajni znak postavlja se sa odgovarajuće strane semafora, u visini na kojoj se nalazi zeleno svjetlo, na način prikazan na slici. Dodatni svjetlosni saobraćajni znak se prikazuje samo kada je na semaforu kome pripada, uključeno crveno svjetlo.

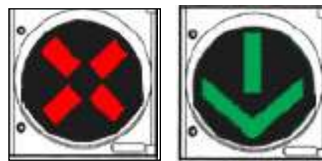
Semafori za regulisanje kretanja vozila po saobraćajnim trakama

Član 64

Semafori za regulisanje kretanja vozila po saobraćajnim trakama (VI-3.1 i VI-3-2) koriste se za regulisanje kretanja vozila po saobraćajnim trakama u određenim vremenskim periodima.

Semafori iz stava 1 ovog člana postavljaju se iznad saobraćajne trake na koju se odnose i za svaku saobraćajnu traku ponaosob.

Grafička forma svjetlosnih saobraćajnih znakova iz stava 1 ovog člana je prikaz crvenih ukrštenih linija i zelene strelice sa vrhom okrenutim nadolje, na podlozi crne boje.

VI-3.1

Semafor za regulisanje promjene saobraćajne trake

Član 65

Semafor za regulisanje promjene saobraćajne trake (VI-4) je u obliku žute strelice usmjerene koso na dolje i koristi se za promjenu saobraćajne trake kojom se vozilo kreće.

Semafor iz stava 1 ovog člana postavlja se iznad saobraćajne trake, odnosno u saobraćajnoj traci koju vozilo mora napustiti u smjeru određenom strelicom.

Svjetlosni saobraćajni znak se izvodi kao žuta treptuća strelica usmjerena na dolje, na crnoj podlozi.

VI-4

Semafori za regulisanje kretanja bicikala

Član 66

Kretanje bicikala i mopeda po biciklističkim trakama, odnosno bicikala po biciklističkim stazama može se regulisati upotrebom semafora kojima se daju trobojni svjetlosni saobraćajni znakovi, na kojima se svijetla postavljaju po vertikalnoj osi jedno ispod drugog, i to crveno gore, žuto u sredini i zeleno dolje.

Grafički simbol bicikla izvodi se kao crni simbol u crvenom i žutom svjetlu, odnosno kao zeleni simbol na crnoj podlozi.

Semafori za regulisanje kretanja bicikala koriste se ako je biciklistička staza izvan lokacije obilježnog pješačkog prelaza ili bicikli imaju drugačije elemente vođenja na raskrsnici u odnosu na pješake.

VI-8

Semafori za regulisanje kretanja pješaka

Član 67

Za regulisanje kretanja pješaka upotrebljavaju se semafori za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova crvenim i zelenim svjetlima, kojima može biti pridodat uređaj za davanje zvučnih signala ili uređaj za odbrojavanje preostalog vremena čekanja.

Svijetla mogu da budu postavljena po vertikalnoj osi, i to: crveno svjetlo gore, a zeleno svetlo dolje, odnosno po horizontalnoj osi, i to: crveno svetlo lijevo, a zeleno svjetlo desno.

Svijetla iz stava 1 ovog člana sastoje se od svjetleće površine crvene ili zelene boje na kojoj se nalazi tamna silueta pješaka ili od tamne površine na kojoj se nalazi svjetleća silueta pješaka crvene ili zelene boje.

Svijetla ne smiju biti upaljena istovremeno, s tim da zeleno svjetlo može biti treptuće, u određenom vremenskom intervalu, prije pojave crvenog svijetla.

VI-6

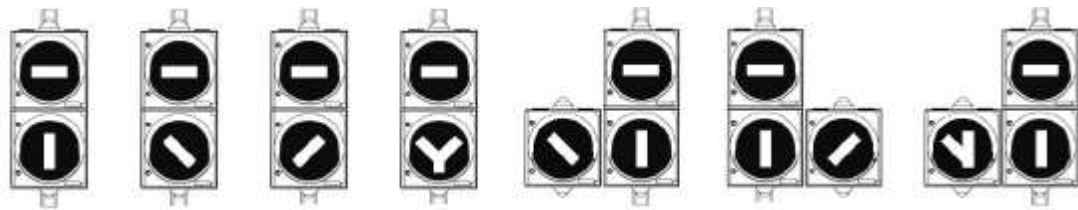
Uređaji za regulisanje kretanja tramvaja Član 68

Za regulisanje kretanja tramvaja upotrebljavaju se uređaji za davanje svjetla bijele boje na podlozi crne boje.

Svjetla su u oblike položene, uspravne ili kose crte ili kombinacija istih.

Ovi semafori mogu da se koriste u kombinaciji sa semaforima kojima se reguliše kretanje vozila.

Ako vozila javnog gradskog prevoza koriste istu saobraćajnu traku kojom se kreću i tramvaji za regulisanje njihovog kretanja koriste se uređaji iz stava 1 ovog člana.

VI-7.1

VI-7.2

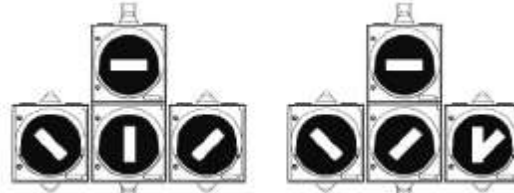
VI-7.3

VI-7.4

VI-7.5

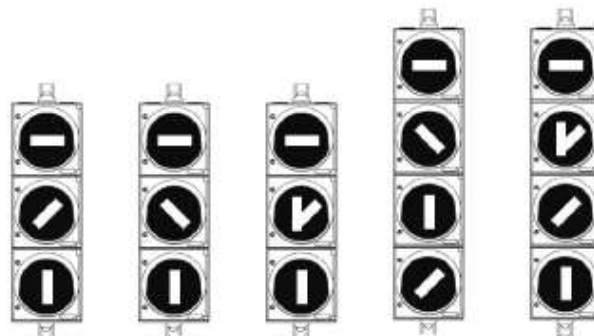
VI-7.6

VI-7.7

VI-7.8

VI-7.9

VI-7.10.

VI-7.11.

VI-7.12.

VI-7.13.

VI-7.14

Uređaji za regulisanje kretanja vozila određenom brzinom Član 69

Semafori za regulisanje kretanja vozila određenom brzinom bročanom oznakom preporučuju brzinu kojom vozila treba da se kreću da bi na narednom semaforu imalo slobodan prolaz.

Svjetlosni saobraćajni znakovi za regulisanje kretanja vozila određenom brzinom mogu biti sa najviše tri svjetla, gdje broj koji označava preporučenu brzinu svijetli bijelom bojom na crnoj pozadini.

VI-3.1

Svjetlosni saobraćajni znakovi na prelazu puta preko željezničke pruge u istom nivou Član 70

Svjetlosnim saobraćajnim znakovima na prelazima puta preko željezničke pruge u istom nivou najavljuje se približavanje voza, spuštanje branika ili polubranika ili označavaju da je branik, polubranik u spuštenom položaju.

Svjetlosni saobraćajni znakovi daju se naizmjeničnim paljenjem dva okrugla crvena svjetla i mogu im biti pridodati zvučni uređaji.

Svijetla iz stava 2 ovog člana nalaze se jedno pored drugog u horizontalnoj osi, na tabli koja ima oblik jednakostraničnog trougla sa vrhom okrenutim naviše, čije boje i mjere odgovaraju boji i mjerama znaka opasnosti.

Svjetlosni saobraćajni znak postavlja se na prelazima puta preko željezničke pruge u nivou, sa ili bez branika, odnosno polubranika.

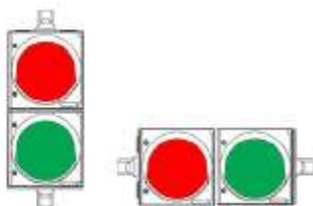
VI-9

Semafori za regulisanje pristupa vozila

Član 71

Za regulisanje pristupa vozila upotrebljavaju se semafori kojima se prikazuju svjetlosni saobraćajni znaci, u vertikalnoj osi, jedno ispod drugog, i to crveno svijetlo gore, a zeleno svijetlo dolje odnosno po horizontalnoj osi, i to: crveno svijetlo lijevo, a zeleno desno.

Semafori za regulisanje pristupa vozila koriste se na mjestima gdje se učesnici u saobraćaju primaju pojedinačno i gdje je potrebno označiti da je određeni kanal za opslugu otvoren ili zatvoren.

VI-10

VI-10.1

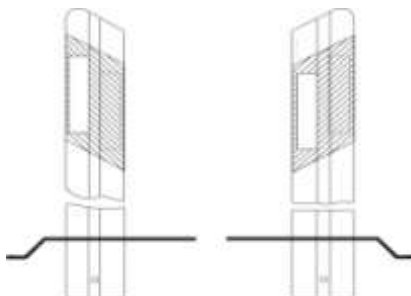
Svjetlosne oznake na putu

Član 72

Na putevima van naseljenih mjesta postavljaju se smjerekazi i značke za obilježavanje ivice kolovoza.

Smjerekazi i značke svojim oblikom, mjerama i načinom izrade moraju biti uočljivi u svim vremenskim uslovima, a posebno u slučaju smanjene vidljivosti (noć, magla, snijeg i sl).

Smjerekazi moraju imati reflektujuća tijela određene površine (folije ili druga reflektujuća tijela), i to: crvene boje s desne strane, a bijele boje s lijeve strane u smjeru kretanja vozila (V-25).

V-25

Pod značkama za obilježavanje puta podrazumijevaju se štapovi obojeni naizmjenično poljima crvene i žute boje, širine po 30 cm (V-26).

V-26

Tabla za označavanje vrha razdjelnog ostrva postavlja se na vrhu ostrva radi upozorenja vozačima na nailazak na razdjelno ostrvo (V-27).

Tabla ima naizmjenično crna i žuta polja, a na vrhu table obavezno se postavlja, jedan od znakova iz grupe II-45.

Ovaj znak i tabla se izrađuju sa unutrašnjim osvetljenjem ili od retroreflektujućeg materijala klase 2.

V-27

Branici ili polubranici na prelazu puta preko željezničke pruge

Član 73

Branici kojima se na prelazima puta preko željezničke pruge u nivou zatvara saobraćaj čitavom širinom puta moraju biti označeni sa najmanje tri crvene retroreflektujuće ili svjetlosne oznake, od kojih je jedna smještena na sredini branika, a druge dvije bliže krajevima branika ili prevučeni refleksnom materijom duž cijelog branika.

Polubranici kojima se na prelazu puta preko željezničke pruge u nivou zatvara saobraćaj samo do polovine širine puta, moraju biti označeni sa najmanje tri crvene retroreflektujuće ili svjetlosne oznake, postavljene na odgovarajućim razmacima po čitavoj dužini polubranika, od kojih je jedna smještena na samom kraju polubranika.

Osnovna boja branika ili polubranika je bijela.

Branici i polubranici moraju biti obilježeni crvenim retroreflektujućim ili svjetlosnim oznakama i u slučaju kad su obilježeni posebnim postojanim ili trepćućim crvenim svjetlima.

Refleksna stakla iz st. 1. i 2. ovog člana moraju imati površinu od najmanje 40 cm², a moraju se postaviti tako da su vidljiva iz smjera puta na kome se zatvara saobraćaj.

Privremena saobraćajna signalizacija

Član 74

Privremena saobraćajna signalizacija se koristi za obilježavanje prepreka na putu i mjesta na kome se izvode radovi na putu. Privremenu saobraćajnu signalizaciju pored znakova obavještenja za obilježavanje prepreka na putu i mjesta na kome se izvode radovi na putu čine i saobraćajni znakovi i oprema.

Oprema za obilježavanje prepreka na putu i mjesta na kome se izvode radovi na putu

Član 75

Opremu koja se koristi za obilježavanje prepreka na putu i mjesta na kome se izvode radovi čine:

1) „Čeoni branik” - branik sa tablom na kojoj su naizmjenična polja bijele i crvene boje, zakošena pod uglom od 45°. Izvode se kao lijevi (VII-1) i desni (VII-1.1);

VII-1

VII-1.1

2) „Usmjeravajući branik” - branik sa tablom na kojoj su naizmjenična polja bijele i crvene boje strelastog oblika, zakošena pod uglom od 45° od donje i gornje ivice prema sredini table. Izvode se kao lijevi (VII-2) i desni (VII-2.1);

VII-2

VII-2.1

Čeoni i usmjeravajući branici se koriste prilikom zatvaranja puta, odnosno saobraćajne trake, za ograđivanje gradilišta ili privremenih prepreka na putu sa čeone i začelne strane.

Branici se izrađuju od retroreflektujućeg materijala najmanje klase 2.

Na branike mogu da se postave najviše dva saobraćajna znaka.

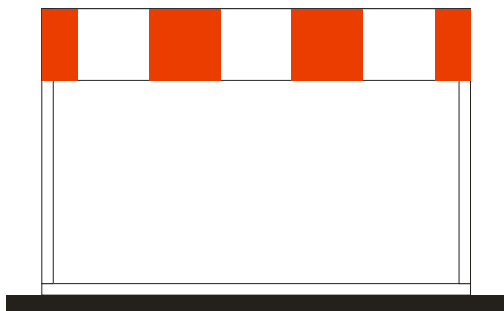
U noćnim uslovima, radi bolje uočljivosti, na branike mogu da se postave trepćuće ili bljeskave svjetiljke.

3) „Zapreke“- table postavljene na sopstvenim nosačima sa naizmjeničnim kvadratnim poljima bijele i crvene boje i mogu da budu jednostruke (VII-3) i dvostruke (VII-3.1). Koriste se za ograđivanje gradilišta sa bočne strane i u zoni radova i privremenih prepreka na putu na mjestima gdje se vrši potpuno zatvaranje saobraćaja.

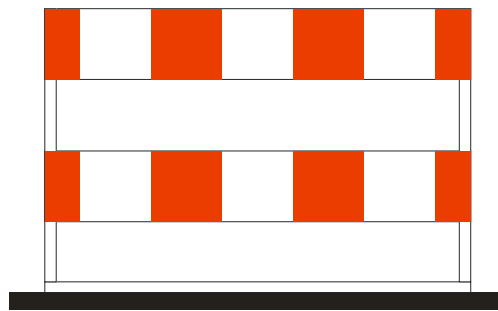
Na zapreku može da se postave najviše dva saobraćajna znaka.

U noćnim uslovima, radi bolje uočljivosti, na zapreke mogu da se postave trepćuće ili bljeskave svjetiljke.

Zapreke se izrađuju od retroreflektujućeg materijala najmanje klase 2;

VII-3

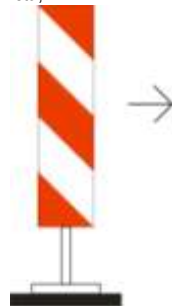
VII-3.1

4) „Vertikalne zapreke“ su jednostrane ili dvostrane table postavljene na sopstvenim nosačima, vertikalno u odnosu na kolovoz, sa naizmjeničnim poljima bijele i crvene boje pod uglom od 45° u odnosu na površinu kolovoza.

Koriste se za skretanje saobraćaja, podjelu smjerova kretanja i označavanje bočne ivice gradilišta;

VII-4

VII-4.1

Vertikalne zapreke izvode se kao lijeve (VII-4) i desne (VII-4.1).

Na vertikalnu zapreku može se postaviti samo jedan saobraćajni znak.

U noćnim uslovima, radi bolje uočljivosti, na zapreke mogu da se postave trepćuće ili bljeskave svjetiljke.

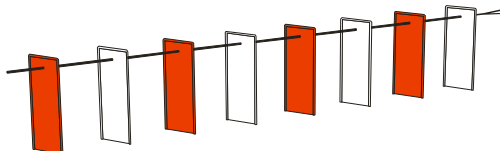
Vertikalne zapreke se izrađuju od retroreflektujućeg materijala najmanje klase 2.

5) „Zaprečne trake“ (VII-5) su plastične trake obojene naizmjenično bijelom i crvenom bojom kojom se označavaju ivice gradilišta ili prostora sa privremenim preprekama;

VII-5

6) „Zaprečno uže“ (VII-6) je uže sa naizmjenično nanizanim pločama ili zastavicama crvene i bijele boje i služi za označavanje ivice gradilišta ili prostora sa privremenim preprekama;

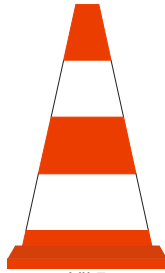

VII-6

7) „Saobraćajne kupe“ (VII-7) su kupe izrađene od gume ili plastičnih materijala na kojima se nalaze naizmjenična bijela i crvena polja izrađena od retroreflektujućeg materijala. Koriste se za obilježavanje kratkotrajnih radova.

Radi bolje uočljivosti na vrh kupe moguće je postaviti bljeskalice ili odgovarajuće treptače;

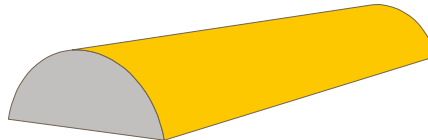

VII-7

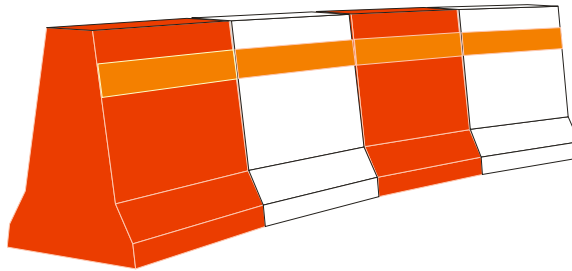
8) „Montažni ivičnjak“ (VII-8) koristi se za označavanje površine kolovoza koja je namijenjena za kretanje vozila u zonama radova na putu. Ivičnjak je žute boje.

Na njemu moraju da budu postavljene retroreflektujuće oznake radi bolje vidljivosti;
Na ivičnjak se mogu postaviti i markeri.

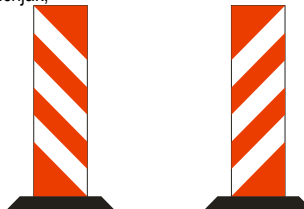
VII-8

9) „Razdvajajuća ograda“ (VII-9) predstavlja plastične elemente bijele i crvene boje izrađene prema tipu ograde „Nju Džersi“, koji se redaju naizmjenično i koriste se za razdvajanje suprotnih smjerova kretanja, za skretanje saobraćaja i za razdvajanje površine kolovoza na kojoj je dozvoljeno kretanje od površine na kojoj kretanje vozila nije dozvoljeno;

VII-9

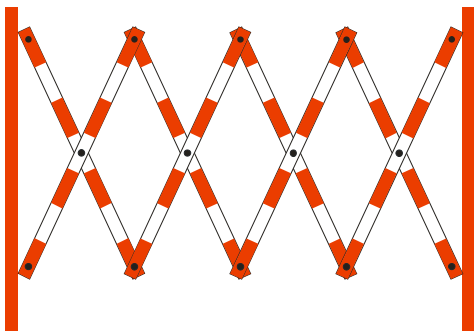
10) „Delineatori“ (Markeri) (VII-10) ili usmjeravajuće oznake koriste se za razdvajanje smjerova kretanja ili vođenje tokova u slučajevima skretanja saobraćaja. Mogu da stoje samostalno ili se ugrađuju na montažni ivičnjak;

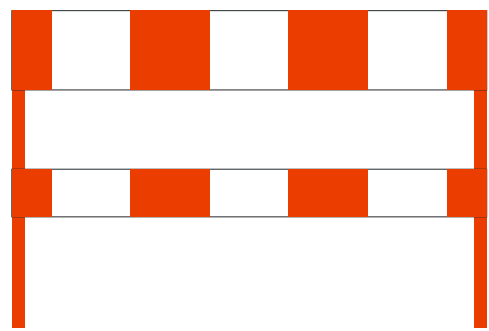
VII-10

11) „Rastegljive ograde“ (VII-11) i „složive ograde“ (VII-12) su ograde izrađene od lakih materijala koje se lako postavljaju i uklanjaju i služe za ograđivanje gradilišta, posebno na trotoarima prilikom jednodnevnih ili kratkotrajnih radova za zaštitu pješaka.

Elementi od kojih se ove ograde sastavljaju obojeni su naizmjenično bijelom i crvenom bojom;

VII-11

VII-12

12) „Signalna tabla za označavanje radova na putu“ (VII-13) postavlja se na zadnji dio motornih vozila ili prikolice, kada je vozilo zaustavljeno i koristi se za obezbjeđivanje kratkotrajnih pokretnih gradilišta na putu.

Signalna tabla za označavanje radova na putu sastoji se od rama crvene i bijele boje na koji se postavljaju treptači, znakovi „radovi na putu“ (I-19), „obavezno obilaženje s desne strane“ (II-45) ili „obavezno obilaženje s lijeve strane“ (II-45.1), zavisno od situacije na putu. Umjesto saobraćajnih znakova „obavezno obilaženje s desne strane“ (II-45) ili „obavezno obilaženje s lijeve strane“ (II-45.1) može se postaviti „semafor za regulisanje promjene saobraćajne trake“ (VI-4);

VII-13

Davanje znakova za regulisanje saobraćaja na dijelu puta na kome se izvode radovi ili gdje je nastala prepreka koja se ne može odmah otkloniti

Član 76

Regulisanje saobraćaja na dijelu puta na kome se izvode radovi ili gdje je nastala prepreka koja se ne može odmah otkloniti vrši se zastavicama zelene i crvene boje (VII-14), dimenzija najmanje 40 cm x 40 cm.

Kada radnik određen od strane izvođača radova, drži podignutu zelenu zastavicu, prolaz je slobodan, a kada je podignuta crvena zastavica, prolaz je zabranjen.

VII-14

Ostale oznake na putu

Član 77

U ostale oznake na putu spadaju linije vodilje i zvučna signalizacija za slijepa i slabovidna lica.

Signalizaciju za slijepa i slabovidna lica čini oprema za obilježavanje prostora na javnim saobraćajnim i pješačkim površinama, prilazima do objekata, za kretanje po objektima za javno korišćenje, kao i ugradnju posebnih signalnih uređaja kojima se obezbjeđuje nesmetano i orijentisano kretanje slijepih i slabovidnih lica.

Oprema iz st 1. i 2. ovog člana može da se postavlja na putevima uz saobraćajnu signalizaciju propisanu ovim pravilnikom.

Obilježavanje puteva za kretanje slijepih i slabovidnih lica

Član 78

Opremu koja se koristi za obilježavanje puteva za kretanje slijepih i slabovidnih lica čine:

- 1) taktilne trake sa jasno naznačenim krajevima putanja;
- 2) taktilni pješački tasteri na stubovima semafora;
- 3) zvučni signali navođenja;
- 4) zvučni signali prelaženja, i
- 5) ostala tehnička sredstva slične namjene.

Za kretanje slijepih i slabovidnih lica mogu da se ugrade i pomoćna sredstva kao što su, rukodržači, vođice i druga slična pomagala koja će slijepim i slabovidnim licima omogućiti bolje i lakše kretanje i snalaženje na javnim površinama ili u javnim objektima.

Postavljanje saobraćajne signalizacije

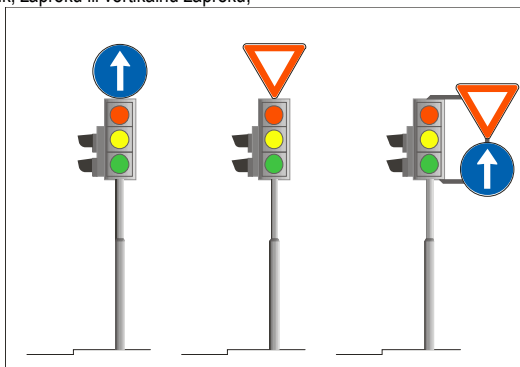
Član 79

Saobraćajni znakovi se postavljaju na stub pored kolovoza.

Na istom stubu ne smije se postaviti više od dva saobraćajna znaka, sa ili bez dopunskih tabli.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, saobraćajni znak može biti postavljen:

- 1) na konzolni nosač - ako je tako postavljen znak bolje uočljiv za učesnike u saobraćaju;
- 2) na portalni nosač - ako je tako postavljen znak bolje uočljiv za učesnike u saobraćaju;
- 3) na čeonu branik, usmeravajući branik, zapreku ili vertikalnu zapreku;

4) na stub semafora, i to: znak II-1 (ukrštanje sa putem sa prvenstvom prolaza), znak II-2 (obavezno zaustavljanje), znak II-4 (zabrana saobraćaja u jednom smjeru), znakovi II-43, II-43.1 i II-43.2 (obavezan smjer), znak III-2 i znak III-2.1 (put sa jednosmjernim saobraćajem), znak III-3 (put sa prvenstvom prolaza), znak III-4 (završetak puta sa prvenstvom prolaza) i znak III-62 (tabla za označavanje naziva ulica).

Na stub semafora, može da bude postavljen samo jedan saobraćajni znak iznad, odnosno dva znaka sa desne strane u nivou semafora, na posebnom nosaču.

5) na zadnji dio motornog vozila ili prikolice, kada je vozilo zaustavljeno, za obezbjeđivanje kratkotrajnih pokretnih gradilišta na putu može se postaviti VII-13. (signalna tabla za označavanje radova na putu).

Način postavljanja saobraćajnih znakova

Član 80

Saobraćajni znakovi na stubu pored puta, postavljaju se na putevima, raskrsnicama i u naselju, van pješačkih površina, zavisno od broja znakova, na visini od 1,2 do 1,4 m.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, na visini od 80 cm postavljaju se znaci III-17 (stacionarna tabla), III-17.1 (stacionarna tabla autoputa), III-18 (broj međunarodnog puta), III-55 (broj serpentine) i III-66 (tabla za označavanje izlaza), a na visini od 110 cm postavljaju se znakovi II-45 (obavezno obilaženje s desne strane), II-45.1 (obavezno obilaženje s lijeve strane) i II-45.3 (obilaženje sa obje strane).

Saobraćajni znakovi, koji se postavljaju na pješačkim površinama, postavljaju se tako da najniža tačka znaka bude na visini od 2,2 m.

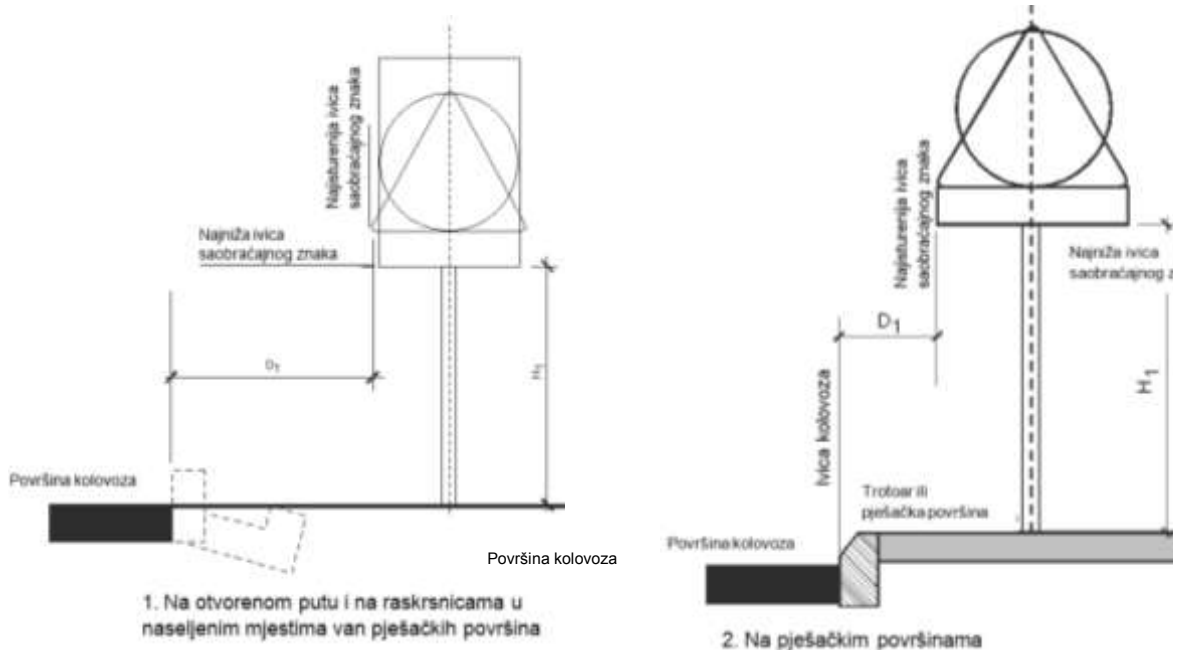
Saobraćajni znakovi iznad kolovoza postavljaju se na visini ne manjoj od 4,7 m, osim znaka II-21 koji se postavlja na visinu određenu znakom.

Znakovi kojima se označavaju radovi i privremene prepreke na putu postavljaju se na visini utvrđenoj u st. 1, 2 i 4 ovog člana.

Visina se računa od površine kolovoza do donje ivice saobraćajnog znaka, odnosno do donje ivice dopunske table, ako se dopunska tabla postavlja uz saobraćajni znak.

Rastojanje između ivice kolovoza i najisturenije ivice saobraćajnog znaka koji se postavlja na putu, raskrsnicama i u naselju, van pješačkih površina, iznosi od 0,50 m do 1,5 m.

Rastojanje između ivice kolovoza i najisturenije ivice saobraćajnog znaka koji se postavljaju na pješačkim površinama iznosi od 0,30 m do 1,5 m.

Postavljanje znakova opasnosti

Član 81

Znakovi opasnosti se postavljaju, po pravilu, na udaljenosti od 150 m do 250 m ispred opasnog mjesta na putu.

Izuzetno, van naselja, ako se iz razloga bezbjednosti, znakovi opasnosti moraju postaviti na udaljenosti manjoj od 150 m ili većoj od 250 m, moraju im se dodati dopunske table na kojima se naznačuje udaljenost do opasnog mjesta.

Na putu u naselju, znakovi opasnosti mogu se postavljati i na udaljenosti manjoj od 150 m ispred opasnog mjesta, bez postavljanja dodatne table.

U slučajevima u kojima postoji opasnost da vozač iznenada i nepripremljen naiđe na opasno mjesto na putu, postaviće se između znaka opasnosti postavljenog na udaljenosti iz st. 1 i 2 ovog člana i opasnog mjesta na putu, jedan ili više istih znakova, uz koje će se postaviti i dopunske table sa naznačenom udaljenošću do opasnog mjesta.

Izuzeci

Član 82

Izuzetno od člana 81 stav 1 ovog pravilnika:

- 1) znak I-19 (radovi na putu) postavlja se i neposredno ispred mjesta na kome se izvode radovi, a pored njega postavlja se i poseban branik koji noću i kad je vidljivost smanjena mora imati propisan svjetlosni znak.
Uz ovaj znak može da se postavi dopunska tabla (IV-1) koja označava dužinu zone neposrednih radova ili dopunska tabla (IV-2) koja označava rastojanje do zone radova na putu;
- 2) znak I-19 (radovi na putu) može se postaviti i na znaku VII-13 (signalna tabla za označavanje radova na putu);
- 3) znak I-23 (saobraćaj u oba smjera) postavlja se na samom mjestu odakle počinje saobraćaj u oba smjera, a po potrebi, postavlja se i na dijelu puta na kome se saobraćaj odvija u oba smjera;
- 4) znak I-26 (ukrštanje puteva iste važnosti) postavlja se, po pravilu, na putevima van naselja;
- 5) znakovi I-27 (ukrštanje sa sporednim putem pod pravim uglom), I-28 (spajanje sa sporednim putem pod pravim uglom s lijeve strane), I-28.1 (spajanje sa sporednim putem pod pravim uglom s desne strane), I-29 (spajanje sa sporednim putem pod oštrim uglom s lijeve strane), I-29.1 (spajanje sa sporednim putem

- pod oštrim uglom s desne strane), smiju se postaviti samo ako je na sporednom putu, koji se ukršta sa putem s prvenstvom prolaza, ispred raskrsnice postavljen znak II-1 (ukrštanje sa putem s prvenstvom prolaza) ili znak II-2 (obavezno zaustavljanje);
- 6) znakovi I-34 i I-34.1 (Andrejin krst) postavljaju se samo na prelazima puta preko željezničke pruge u nivou, koji su potpuno nezaštićeni ili koji su zaštićeni samo uređajima za davanje svjetlosnih i zvučnih znakova bez branika ili polubranika, i to: na odstojanju od 5 m od najbliže željezničke šine, a ako okolnosti to zahtijevaju ne manjem od 3 m, odnosno ne većem od 10 m;
  - 7) ako je prelaz puta preko željezničke pruge u nivou zaštićen uređajem za davanje svjetlosnih znakova, znak Andrejin krst postavlja se na istom stubu, i to iznad svjetlosnih znakova;
  - 8) znak Andrejin krst mora biti uočljiv, pri uslovima normalne vidljivosti, na putu na kome je postavljen na udaljenosti od najmanje 50 m;
  - 9) znak I-35 (približavanje prelazu puta preko željezničke pruge sa branicima ili polubranicama) i znak I-36 (približavanje prelazu puta preko željezničke pruge bez branika ili polubranika) postavljaju se tako što se znak u obliku pravougaonika sa tri kose trake i odgovarajućim znakom opasnosti postavlja na 240 m ispred mjesta ukrštanja puta i željezničke pruge u nivou, znak sa dvije kose trake na 160 m, a znak sa jednom kosom trakom na 80 m ispred mjesta ukrštanja puta i željezničke pruge u nivou.
- Niža strana kosih traka je bliže kolovozu.
Znak opasnosti može biti istaknut i iznad znaka u obliku pravougaonika koji se postavlja na 80 m od prelaza puta preko željezničke pruge u nivou.

Postavljanje znakova izričitih naredbi

Član 83

Znakovi izričitih naredbi postavljaju se neposredno ispred mjesta odakle za učesnike u saobraćaju nastaje obaveza da se pridržavaju naredbe izražene saobraćajnim znakom.

Ako je potrebno da zbog smanjene preglednosti puta ili iz drugih razloga bezbjednosti, učesnici u saobraćaju, budu unaprijed obaviješteni o izričitoj naredbi, znak izričite naredbe može biti postavljen i na odgovarajućoj udaljenosti od mjesta odakle naredba važi.

Znakovima izričitih naredbi koji se prema stavu 2 ovog člana postavljaju na određenoj udaljenosti ispred mjesta na kome je postavljen znak izričite naredbe i odakle naredba važi, moraju se dodati dopunske table sa oznakom udaljenosti do mjesta odakle naredba važi.

Ako izričita naredba važi na dionici određene dužine puta, uz saobraćajni znak mora se postaviti dopunska tabla sa oznakom dužine na kojoj znak izričite naredbe važi, u skladu sa članom 80 ovog pravilnika.

Na kraju dionice iz stava 4 ovog člana mora se postaviti znak obavještenja o prestanku važenja znaka izričitih naredbi.

Ponovno postavljanje znakova izričitih naredbi

Član 84

Znakovi izričitih naredbi moraju se ponovo postaviti posle svake raskrsnice sa drugim putem na putu na kome je takav znak postavljen, ako izričita naredba važi i posle navedene raskrsnice.

Označavanje izričitih naredbi

Član 85

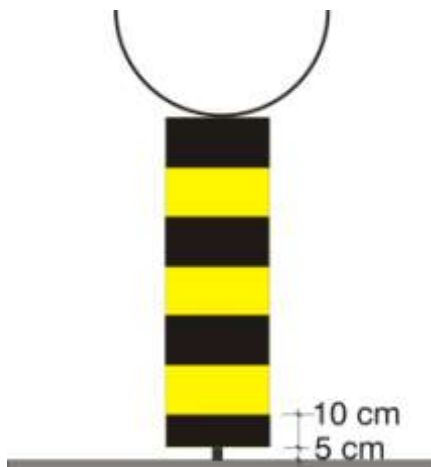
Za označavanje izričitih naredbi koje važe samo za određeno vrijeme u toku dana ili samo u određene dane, mogu se na putu postavljati i saobraćajni znakovi izrađeni tako da su simboli i dopunske table kojima je određeno njihovo značenje vidljivi samo u vrijeme za koje važi izričita naredba izražena znakom.

Izuzeci za postavljanje znakova izričitih naredbi

Član 86

Izuzetno od člana 83 ovog pravilnika:

- 1) znak II-2 (obavezno zaustavljanje) postavlja se na mjestu na kome se vozila moraju zaustaviti da bi propustila vozila koja se kreću putem sa prvenstvom prolaza. Uz znak II-2, na kolovozu se izvodi neisprekidana linija zaustavljanja;
- 2) znak II-33 (prvenstvo prolaza za vozila iz suprotnog smjera) postavlja se na mjestu sa koga se može vidjeti dio puta na koji se zabrana odnosi;
- 3) znak II-34 (zabrana zaustavljanja i parkiranja) i znak II-35 (zabrana parkiranja) mogu imati dopunsku tablu sa ucrtanom strelicom koja se ističe ispod znaka paralelno sa uzdužnom osom puta, a koja upućuje na to da se zabrana, odnosno ograničenje označeno saobraćajnim znakom odnosi samo na dio puta koji se proteže u pravcu označenom strelicom, i na udaljenosti koja je označena uz strelicu;
- 4) znakovi II-43, II-43.1, II-43.2, II-43.3 i II-43.4 (obavezan smjer) i znakovi II-44, II-44.1, i II-44.2 (dozvoljeni smjerovi) postavljaju se na samoj raskrsnici;
- 5) znak II-45 (obavezno obilaženje s desne strane), znak II-45.1 (obavezno obilaženje s lijeve strane), znak II-45.2 (kružni tok saobraćaja) i znak II-45.3 (obilaženje sa obje strane) postavljaju se na vrh ili ivicu pješačkog ostrva odnosno ostrva za usmjeravanje saobraćaja ili ispred drugih objekata na kolovozu puta.
Oni se mogu postaviti uz tablu za obilježavanje vrha ostrva, i
- 6) znak II-45 (obavezno obilaženje s desne strane) i znak II-45.1 (obavezno obilaženje s lijeve strane) mogu se postaviti na znak VII-13 (signalna tabla za označavanje radova na putu).

Postavljanje znakova obavještenja

Član 87

Znakovi obavještenja postavljaju se tako da učesnicima u saobraćaju pruže prethodna obavještenja, obavještenja o prestrojavanju, obavještenja o skretanju, potvrdno obavještenje o pravcu kretanja, kao i da označe objekt, teren, ulicu ili djelove puta na koje se odnose.

Ako se objekt ili teren na koji se znak obavještenja odnosi ne nalazi na putu na kome je znak postavljen, potrebno obavještenje može biti postavljeno na dopunskoj tabli ili na samom znaku tako da se učesnicima u saobraćaju omogući lako i brzo pronalaženje objekta, odnosno terena na koji se znak odnosi.

Izuzeci za postavljanje znakova obavještenja

Član 88

Izuzetno od člana 84 ovog pravilnika:

- 1) znak III-1 (prvenstvo prolaza u odnosu na vozila iz suprotnog smjera) postavlja se ispred suženog dijela puta, s tim što se na suprotnoj strani suženog dijela puta postavlja znak II-33 (prvenstvo prolaza vozila iz suprotnog smjera);
- 2) znakovi III-2 i III-2.1 (put sa jednosmjernim saobraćajem) postavljaju se duž puta sa jednosmjernim saobraćajem, i to na mjestima na kojima je potrebno da se vozaču koji se kreće putem, odnosno koji ulazi na takav put da obavještenje o jednosmjernom saobraćaju;
- 3) ako se postave znakovi III-2 i III-2.1 obavezno se postavljaju odgovarajući znakovi zabrane i znakovi obaveze na mjestima na kojima vozila sa drugih puteva ulaze, odnosno nailaze, na put sa jednosmjernim saobraćajem;
- 4) znak III-2 postavlja se tako da je strelica uspravna na uzdužnu osu puta, a znak III-2.1 postavlja se tako da je strelica paralelna sa uzdužnom osom puta;
- 5) znak III-3 (put sa prvenstvom prolaza) postavlja se, po pravilu, na glavnim saobraćajnicama u naselju i na prilazu naselju, i to ispred raskrsnice;
- 6) znak III-4 (završetak puta sa prvenstvom prolaza) se mora postaviti na mjestu gdje se završava put sa prvenstvom prolaza;
- 7) znak III-6 (obilježeni pješački prelaz) i znak III-7 (podzemni ili nadzemni pješački prolaz) postavljaju se samo neposredno ispred obilježenog pješačkog prelaza ili prolaza, odnosno iznad njih;
- 8) znak III-8 (raskrsnica) postavlja se na udaljenosti od najmanje 150 m ispred raskrsnice koju označava a na autoputevima i putevima rezervisanim za saobraćaj motornih vozila, može biti postavljen i na udaljenosti od najmanje 500 m ispred raskrsnice.
Ovaj znak se ne postavlja u naseljenom mjestu;
- 9) znak III-10 (smjer kretanja vozila koje namjerava da skrene ulijevo na raskrsnici na kojoj je skretanje ulijevo zabranjeno) postavlja se na prvu raskrsnicu ispred one na kojoj vozilo želi da izvrši skretanje ulijevo a na kojoj je skretanje ulijevo zabranjeno;
- 10) znak III-12 (strelasti putokaz) i III-13 (putokazna tabla) postavljaju se na raskrsnici na mjestu odakle počinje put na koji se znak odnosi;
- 11) znak III-17 (stacionažna tabla), III-17.1 (stacionažna table autoputa) i znak III-18 (broj međunarodnog puta) kada se postavljaju kao posebni znakovi mogu biti postavljeni i ispod ili iznad drugih saobraćajnih znakova.
Znak III-18 postavlja se na međunarodnim putevima, a znak III-17 na ostalim putevima;
- 12) znak III-23 (naziv naseljenog mjesta) postavlja se na mjestu ulaza na teritoriju naseljenog mjesta;
- 13) znak III-23.1 (naselje) postavlja se na mjestu od koga počinje naselje;
- 14) znak III-25 (prestanak zabrane preticanja svih motornih vozila, osim motocikla bez prikolice), znak III-26 (prestanak zabrane preticanja za teretna vozila), znak III-27 (prestanak ograničenja brzine), III-27.1 (prestanak najmanje dozvoljene brzine), znak III-28 (prestanak zabrane davanja zvučnih znakova), znak III-29 (prestanak svih zabrana), znak III-29.1 (prestanak obaveze nošenja lanaca za snijeg), znak III-29.2 (završetak biciklističke staze), znak III-29.3 (završetak pješačke staze), znak III-29.4 (završetak staze za jahače) i znak III-29.5 (završetak spojene biciklističke i pješačke staze) postavljaju se na mjestima na putu odakle prestaju da važe odgovarajuće zabrane izražene saobraćajnim znakovima na tom putu;
- 15) znak III-61 (potvrda pravca) postavlja se na odstojanju od najviše 500 m od posljednjeg priključka;
- 16) znak III-62 (tabla za označavanje naziva ulica) postavlja se na raskrsnici;
- 17) znakovi III-63, III-63.1, III-63.2 i znak III-63.3 (tabla za usmjeravanje) postavljaju se na mjestu odakle počinje oštra krivina, kao i u samoj krivini;
- 18) znak III-64 (pretputokaz za izlaz) postavlja se na 500 m od tačke gdje počinje traka za usporavanje vozila. Izuzetno, može se postavljati i na manjem odstojanju, ali ne manje od 250 m od tačke gdje počinje traka za usporavanje vozila;
- 19) znak III-65 i znak III-65.1 (putokaz za izlaz) postavljaju se na mjestima gdje počinje traka za isključivnje, odnosno uključivanje vozila;
- 20) znak III-66 (tabla za označavanje izlaza) postavlja se na vrhu razdjelnog ostrva;
- 21) znak III-67 (putokaz za prestrojavanje iznad saobraćajnih traka) postavlja se iznad svake saobraćajne trake.

Postavljanje dopunskih tabli

Član 89

Dopunske table se postavljaju ispod donje ivice saobraćajnih znakova na koji se dopunska tabla odnosi.

Izvođenje oznaka na kolovozu

Član 90

Linija zaustavljanja (V-13) obilježava se samo na prilazima gdje je postavljen znak II-2 (obavezno zaustavljanje) ili II-32, II-32.1, II-32.2 (zabrana prolaza bez zaustavljanja).

Poprečne neisprekidane linije za zaustavljanje vozila V-13 na raskrsnicama moraju biti povučene tako da vozač zaustavljenog vozila ima nad raskrsnicom i drugim putevima koji se ukrštaju dovoljan pregled u odnosu na saobraćaj vozila i pješaka preko raskrsnice i tih puteva.

Isprekidana linija zaustavljanja (V-13.1) i (V-13.2) postavlja se samo uz saobraćajni znak II-1 (ukrštanje sa putem sa prvenstvom prolaza), a neposredno prije te linije na kolovozu može da se obilježi oznaka na kolovozu (V-25.4).

Poprečne isprekidane linije na raskrsnici koje označavaju ukrštanje sa putem koji ima prvenstvo prolaza (oznake V-13.1 i V-13.2), moraju biti povučene tako da ispunjavaju uslove iz stava 1 ovog člana predviđene za poprečne neisprekidane linije.

Postavljanje semafora

Član 91

Semafori se postavljaju na stubove.

Stubovi nosači semafora mogu biti: običan stub (redukovan ili ravan), konzolni stub i portalni stub.

U izuzetnim slučajevima, kada ne postoji prostor za postavljanje stuba pored kolovoza (uzak trotoar i sl.) semafori se mogu, pomoću posebnih nosača, postaviti i na objekte pored kolovoza.

Ako postoje veće visine saobraćajnog profila koje onemogućavaju primjenu konzolnog stuba ili portala, semafori se, mogu pomoću posebne konzole, postaviti i na stub javne rasvjete ili stub kontaktne mreže ili se postaviti na čeličnu užad na prilazu, odnosno u samoj zoni raskrsnice.

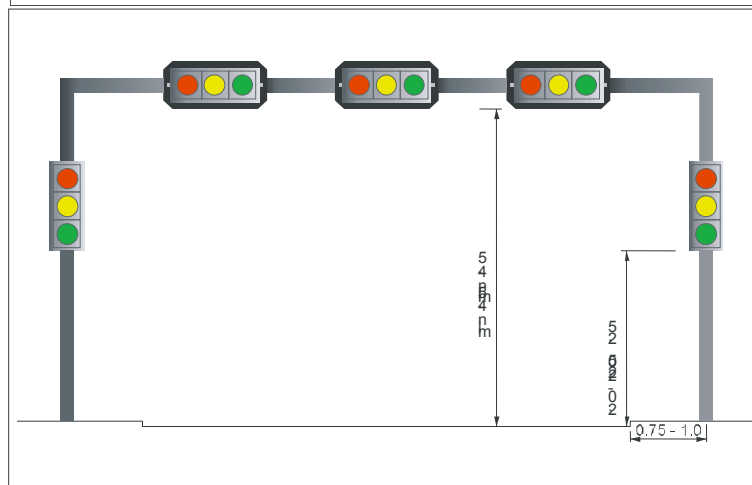
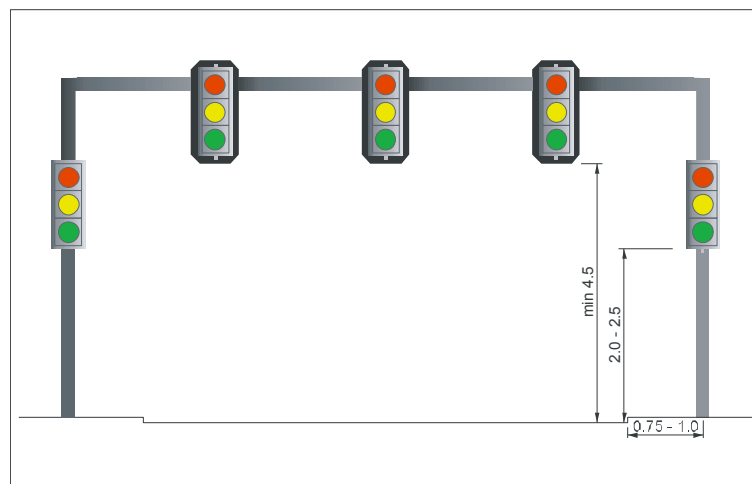
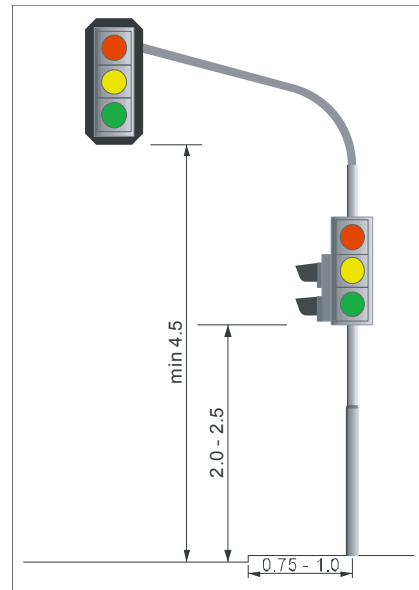
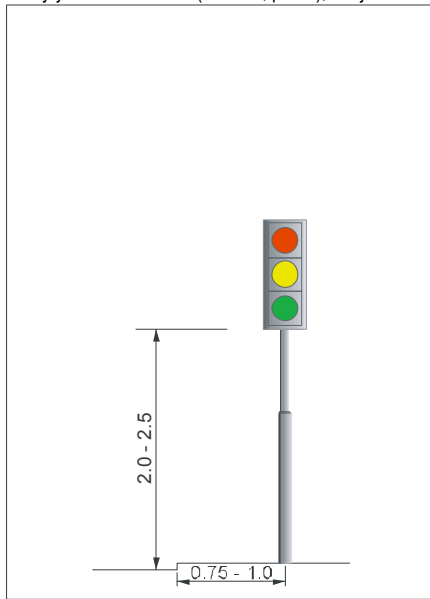
Ako na prilazu raskrsnice postoje stubovi komunalnih instalacija, koji bi zaklanjali semafor postavljen na sopstveni stub nosač, a njihova pozicija na prilazu i tehnički uslovi obezbjeđuju postavljanje semafora pored kolovoza, semafori se mogu postaviti na stubove komunalnih instalacija.

Semafori koji se postavljaju na stub pored kolovoza, moraju biti postavljeni na visini od 2 m do 2,5 m iznad površine kolovoza.

Na stubu na kome se nalazi semafor na visini iz stava 5 ovog člana, mogu se postaviti i semafori manjih dimenzija, na manjoj visini namijenjenih za regulisanje kretanja vozila i pješaka.

Rastojanje osovine stuba semafora od ivice kolovoza iznosi od 0,75 m do 1,00 m.
 U posebnim slučajevima, najveće udaljenje stuba od ivice kolovoza definisano je uslovom da vozač na prilazu raskrsnice može pravovremeno da uoči svjetlosni signal.

Ako se semafori postavljaju iznad kolovoza (konzola, portal), donja ivica semafora ne smije da bude na visini manjoj od 4,7 m iznad kolovoza.

Stub semafora se postavlja na udaljenosti najmanje 3 m od linije zaustavljanja.
 Svi semafori koji su postavljeni iznad kolovoza obavezno moraju da imaju kontrastnu ploču za poboljšavanje uočljivosti.
 Semafor se postavlja uvijek pored kolovoza, sa desne strane u smjeru kretanja vozila.

Na prilazima raskrsnici sa više saobraćajnih traka obavezno je postaviti semafor koji prikazuje iste signalne pojmove (ponavljač) i na lijevoj strani, a po potrebi i na konzolnom stubu.

Na prilazima sa jednom saobraćajnom trakom, ponavljač se postavlja ukoliko uslovi pravovremenog uočavanja signala na raskrsnici to zahtijevaju.

Uređaj za davanje svjetlosnih znakova
Član 92

Na branicima uređaj za davanje svjetlosnih znakova trepćućim crvenim svjetlom postavlja se na sredini branika, a na polubranicima na kraju polubranika.

Prestanak propisa
Član 93

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje primjena Pravilnika o saobraćajnim znakovima na putevima ("Službeni list SFRJ", br. [48/81](#), [59/81](#) i [17/85](#)).

Stupanje na snagu
Član 94

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 01-3015/4
Podgorici, 18. jula 2014. godine

Ministar,
Ivan Brajović, s.r.

PRILOG 1

MATERIJAL ZA OZNAKE NA KOLOVOZU

Vrsta saobraćajnice		R _L Bijela	R _L Žuta	R _w (ako se primjenjuje)	Q _d jela	S (SRT jedinice)
Autoput	Nove oznake	≥300	-	≥75	≥160	≥50
	Nakon četiri godine	≥150	-	≥35	≥130	≥45
Magistralni put	Nove oznake	≥300	≥200	75	160	50
	Nakon dvije godine	≥150	≥100	≥35	≥130	≥45
Regionalni put	Nove oznake	≥300	≥200	≥75	≥160	≥50
	Nakon dvije godine	≥150	≥80	≥35	≥130	≥45
Opštinski putevi	Nove oznake	≥300	≥200	≥75	≥160	≥50
	Nakon jedne godine	≥100	≥80	≥35	≥130	≥45
Glavne saobraćajnice	Nove oznake	≥200	≥150	≥50	≥200	≥50
	Nakon jedne godine	≥100	≥80	≥35	≥160	≥45
Ostale saobraćajnice u naseljenom mestu	Nove oznake	≥200	≥150	-	≥200	≥50

R_L – koeficijent retrorefleksije (mcd x m⁻² x lux⁻¹);
R_w – koeficijent retrorefleksije u vlažnim uslovima (mcd x m⁻² x lux⁻¹);
Q_d – koeficijent osvetljenosti pri difuznom osvetljenju (mcd x m⁻² x lux⁻¹);
S – vrednost otpora na klizanje (SRT)

Vrsta saobraćajnice		R _L Bijela i žuta	R _w (ako se primjenjuje)	Q _d Žuta	S (SRT jedinice)
Autoput i magistralni put	Nove oznake	≥300	≥75	≥100	≥50
	Tokom eksploatacije	≥150	≥35	100	≥45
Regionalni put i opštinski putevi	Nove oznake	≥300	≥75	≥100	≥50
	Tokom eksploatacije	≥100	≥35	≥100	≥45
Glavne saobraćajnice u naseljenom mestu	Nove oznake	≥300	≥50	≥100	≥50
	Tokom eksploatacije	≥150	≥35	≥100	≥45
Ostale saobraćajnice u naseljenom mestu		≥150	-	≥100	≥50

R_L – koeficijent retrorefleksije (mcd x m⁻² x lux⁻¹);
R_w – koeficijent retrorefleksije u vlažnim uslovima (mcd x m⁻² x lux⁻¹);
Q_d – koeficijent osvetljenosti pri difuznom osvetljenju (mcd x m⁻² x lux⁻¹);
S – vrednost otpora na klizanje (SRT)